

DOMOVINA

Upravištvu „Domovina“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovina“, Knaflova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Karoličina za tiskarstvo: četrletno 7-00 Din, polletno 10 Din, celoletno 20 Din; za izdajstvo: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Pod vlado „največjega Slovenca“

V času, ko imamo Slovenci v vladi ministrskega predsednika rojaka, tlači Beograd Slovenijo brez usmiljenja — Kmetijski kredit je za Srbijo, a za Slovenijo ni denarja — Skopljska razstava je prejela 120.000 dinarjev podpore, ljubljanska kmetijska razstava pa le 45.000 — Kmetijstvo se pod tem režimom sploh zanemarja — Beograjčani se vozijo po železnicah v velikem številu zastoj

Nekoč je napisal neki klerikalni časopis, da je dr. Korošec največji Slovenec. Lahko rečemo, da bi mu ta pridevek mirno priznali, če bi bil vsaj velik Slovenec. Njegova in njegove stranke politika, ki je nedosledna, nesposobna in zato Sloveniji škodljiva, nam, nasprotno, pove, da je dr. Korošec mal človek.

Nikjer v javnosti ne vidimo prav nikakih ugodnih rezultatov dejstva, da sede v vladi klerikalci,

slovenska večinska stranka. Celo ministrskega predsednika imajo klerikalci, in vendar nimamo Slovenci od vsega tega nič, kakor da bi vladali le radikali sami brez klerikalnega priveska.

Kljub klerikalnemu sovladanju gre vsa vladna politika za blagostanjem Srbije; podpira se v največji meri le Srbija; velike ugodnosti se dajejo zopet le Srbiji, a mi samo smemo plačevati večje davke kakor Srbija.

Pod kleroradikalnim režimom daje direkcija za kmetijske kredite milijonska posojila zadrugam v Srbiji, za Slovenijo pa ni denarja.

Skopljska zadruga je prejela kar 20 milijonov, zagrebška oblastna zadruga le 6 milijonov dinarjev, Slovenija pa doslej še niti pare.

Saj nam tudi ni treba novcev, nam je zadosti, da imamo na tako visokem mestu, kakor je predsedstvo vlade, svojega rojaka, igračo hegemonističnih radikalov, ki ga vrte po svoji mili volji.

To imamo slovenski kmetje od direkcije za kmetijski kredit, od katere smo ob ustanovitvi toliko pričakovali.

Naš denar pride v ta zavod, a o čemer enkrat odločuje radikalna gospoda, to ne pride več nazaj.

Te pare ostanejo za Srbijo, kjer jih sploh smatrajo za podpore, ki jih ne bo treba vračati, a za nas Slovence ostane ostro izterjavanje davčnih zaostankov in navijanje davkov.

Daj, le daj, slovenski bratec, le kopaj se v znoju zato, da lahko plačaš davke! Le bodi mučenik zato, da se tam v vladi nesposobni ljudje igrajo s tvojim denarjem, pridobljenim s krvavimi žulji in s stradanjem. Le otepaj makar nezabeljen krompir, da se lahko drugi rede na tvoj račun.

Le poj boben, da se bodo izvlekle iz tebe uboge pare, ki jih moraš položiti tudi za to, da se lahko beograjska čaršija, ki se valja v denarju, vozi po železnicah zastoj.

Na ozemlju beograjske železniške direkcije se namreč vozi vsak tretji potnik z ugodnostnim ali brezplačnim voznim listkom, železnica pa izkazuje primanjkljaj, ki ga je treba kriti.

Ko bi vlada gospodarila pošteno in razumno, bi bilo dovolj denarja in bi ne bilo potrebno postrežno izterjavanje davčnih zaostankov.

Le plačaj zato, da nimaš od tega ničesar drugega, kakor največjega Slovenca za ministrskega predsednika.

32 milijonov dinarjev je plačala lani Slovenija preveč na davkih, tudi ostali prečanski kraji krvave pod davki in so zapostavljeni; zato pa se je našel vladni pristaš Puniša

Račič, ki je ubil tri prečanske poslance, boreče se za ničesar drugega kakor za najnavadnejše človeške pravice,

za obrambo pred nasiljem in izkoriščanjem. In v tisti vladi, ki je zaradi svoje pogrešene politike posredno zakrivila ta zločin, so bili tudi prečani, klerikalci in bosanski muslimani, ki se kljub oskrnjenju Narodne skupščine niso sramovali ponovno sestaviti staro vlado. Niso zahtevali razpusta okrvavljene Narodne skupščine in

svobodnih volitev, ki naj bi privedle v Narodno skupščino ljudi, ki jih hoče narod po svoji svobodni volji brez pritiska in nasilja,

nego so se potuhnili v svoji častihlepnosti in v hrepenenju po oblasti ter vladajo dalje, ne da bi se ozirali na pretežno večino države, ki jih ne mara več videti na krmilu.

To ima volilska večina od tega, da je poslala v Beograd takšne svoje zastopnike. Vsaka nespametnost se maščuje, žal, ne samo nad krivci, nego v tem primeru zadene zlo tudi pametnejše Slovence, ki so zastoj svarili zaslepljene klerikalne ovce, naj nikar zopet ne gredo na led.

Čudna podpora mariborskega oblastnega odbora

Za prekmurske kmete, oškodovane po toč', so dobili klerikalci slabo zrnje, polno plevela, nesposobno za sejatev — Cene temu zrnju pa so za okrog 80 dinarjev pri metrskem stotu nad tržnimi cenami — Ljudje ogorčeni odklanjajo ničvredno in drago žito

Kakor smo že v zadnji «Domovini» pisali, je nastala iz «podpore», ki jo deli klerikalni mariborski odbor v Prekmurju n-šim po toči uničenim kmetom, blamaža, da ne rabimo hujše besede. Poslovni odbor KDK je takoj po nesreči stavil na merodajno mesto pismeno prošnjo, naj se preskrbi oškodovane cen-jši kredit, da si bodo mogli kmetje sami in ob pravem času nakupiti potrebno zrnje za sejatev. Kmet najboljše ve, kakšno zrnje potrebuje za sejatev. Posebno letos bi se to lahko izvedlo, ko je bila letina razmeroma dobra tam, kjer ni bilo toče; vse potrebno zrnje bi se lahko nakupilo doma v Prekmurju. S tem bi bilo vsem kmetom pri nas pomagano. Poslovni odbor KDK je tudi v svoji vlogi napravil načrt, kako se da priči do denarja za to posojilo in kako bi bilo varno krito.

Na podlagi te vloge je vplivna oseba, ki celo ni iz naših vrst, intervenirala pri oblastnem predsedniku v Mariboru za posojilo in je bilo tudi to obljubljeno. Naenkrat pa čujemo, da je sklenil oblastni odbor namesto denarja dati kmetom zrnje, ki ga bi kmetje odplačevali v petih letih s 6% obrestmi, razlike pri obrestih bi pa plačala oblast. Takoj, ko se je zvedelo za sklep, so vsi resni ljudje zmajevali zglavami, češ: iz te moke ne bo dobrega kruha. Vendar se je narod zanašal. A prišlo je razočaranje.

Prišli so prvi vagoni zrnja v Mursko Soboto. Poslala jih je tvrdka Rosenberg iz Maribora. Zrnje nesposobno za sejatev, neočiščeno, prazno, pomešano s semenom plevela, a kmetje bi morali prevzeti pšenico po 330 Din, riž pa po 310 Din,

Ljudje se drže za glave, ne verujejo ceni, saj se dobi pri nas tako zrnje po 250 Din. Baš takrat je bil pri Dobrayu velik banket. Licencirali so biko. Na banketu so bili vsi naši veliki gospodje. Dobro so se imeli, — ko so se odprla vrata in je vstopila deputacija naših kmetov ter pokazala, kako zrnje so jim poslali. Vsi so morali priznati, da so kmetje prevarani. Nekdo je celo zavpil: «To je korupcija!» Kmetje, ki so prišli po ure daleč na kolodvor po zrnje, ga niso mogli vzeti, odšli so praznih rok domov. Kdo jim bo povrnil stroške? Nekateri so ga vzeli: kasno je, sejati bo treba, denarja ni, da bi si kupil drugo zrnje. Ti siromaki so ga zato morali vzeti. Prišli so nadaljnji vagoni, ne dosti boljši, do 15. t. m. deset vagonov v Mursko Soboto, osem v Pucince.

Na kolodvoru dan za dnevom enaki prizori: obupani kmetje, prisiljeni, da gredo praznih rok ali pa vzamejo. Martjanci, Strukovci so popolnoma odpovedali prevzem, Zenkovci, Gerlinci, Koroveci in mnoge druge vasi deloma. Danes sta bila zopet vrnjena dva vagona po 15 ton Gospodarski zvezi v Ljubljano, ki je tudi prevzela dobavo; kupuje na Madžarskem. Tako slabega blaga kakor ta dva vagona do sedaj še sploh ni prišlo semkaj. Ubogi kmetje, ki so kedaj zaupali besedam klerikalcev! Kakor čujemo, je bilo nakupovanje zrnja poverjeno nekemu mlademu gospodu pri oblastnem odboru, ki pa ni pripustil nobene strokovnjaka k akciji. Ukrenil je vse sam. In sedaj ta blamaža, ki bi se ji smejali, ako bi ne bili s tem udarjeni naši ubogi kmetje,

Kakor en glas gre po vseh vaseh tožba: «Ni dosti, da nas je pobila toča, sedaj nas še ti pobijajo!» Saj bijejo cene v obraz: pri nas se dobi najboljša pšenica po 240 do 260 Din, rž po 220 do 230 Din. Kje je tu pomoč, kje je tu podpora? Upamo, da bodo naši oblastni poslanci spravili zadevo na razgovor v oblastni skupščini in jo razčistili. Med narodom se širijo v tem pogledu čudne govornice, ki so jih krivi klerikalci sami. Sobočki klerikalni agitatorji so pripovedovali, kdor jih je hotel poslušati, da so dobili od države za naše po toči poškodovane kmete tri milijone dinarjev podpore. Denarja pa še do danes ni nihče videl in kmetje se sprašujejo, kje je ta denar.

Resnica je, seveda, povsem druga. Država ni namreč dala niti pare podpore našim ponesrečencem in je tudi ne bo. Srbskim radikalnim hegemonistom je malo mar za naše ljudi, klerikalci pa njim služijo, ali kaj dobijo za svoj narod ali ne, samo da nekateri in njihova stranka pri tem zaslužijo. To je resnica in to moramo povedati. Dokler ne bo zmagala v naši državi enakopravnost za vse, kakor to zahteva naša kmečko-demokratska koalicija, toliko časa boste vsi zastoj čakali, da bi vas država poznala drugače kakor pri davkih. In resnica je zopet pri tem, da bi ta zmaga že prišla, ako ne bi pomagala vele-srbskim hegemonistom naša klerikalna stranka, ki je za nas vse največja nesreča.

Dva lepa zbora KDK

Vrste KDK se neprestano množijo. To sta pokazala ponovno nedeljska velika zbora KDK na Dravskem polju v Št. Janžu in Račah. V obeh krajih, ki sta središči večjih okolišev, so se zbrali kmečki možje in mladeniči v ogromnem številu.

V Št. Janžu se je vršil shod po prvi maši pri g. Zelu. Zbralo se je nad 400 zborovalcev in pod predsedstvom odličnega domačega posestnika se je vršilo zborovanje mirno, le od časa do časa so zborovalci z burnim pritrjevanjem odobravalji izvajanja govornikov, zlasti obeh poslancev gg. dr. Pivka in Puclja, ki sta orisala vso težino položaja, v katerega sta zšla narod in država po zaslugi slepih strankarjev režimskih strank, ter pogoje, ki morejo dati

jamstvo za obstoj države. «Narod naj odloči v novih volitvah!» ta klic so zborovalci sprejeli in potrdili z velikim odobravanjem. Tudi govora gg. dr. Kukovca in kmetovalca Kirbiša, ki sta odločno poudarila potrebo složnega dela, sta bila deležna toplega odobravanja. Po zaključku zbora so zborovalci šli na grob pokojnega borca kmečke demokracije, prerano umrlega g. Stefana Dobnika.

V Račah je bil shod popoldne ob 2. uri v prostorih «Pri Jugoslovanu». Zbralo se je iz slivnike, framske, hočke, obeh poljskavskih in iz drugih župnij nad 300 kmečkih mož in mladeničev. G. sreski poglavar je pripeljal s seboj nekaj orožništva, ker so klerikalni agenti že dalje časa sem trosili govornice, da bodo izzvali nemire in razbili shod. Toda vse priprave oblastev so bile nepotrebne, ker so se klerikalni petelinji ustrašili nepričakovno velikega števila udeležencev. Ko se je med govorom gospoda Puclja oglasil neki klerikalec z medklicom, ga je g. Puclj takoj tako temeljito pončil, da nima prav, da je še ta umolknil in na tihem izginil. Ves zbor se je v ostalem izvršil v najlepšem redu. Vodil ga je znani odlični domači javni delavec, kmet Faleš. Govorili so gg. Puclj, dr. Pivko, Finžgar, dr. Kukovec ter kmečka posestnika Kirbiš in Rajšp. Zborovalci so govorom navdušeno pritrjevali ter enako kakor dopoldne v Št. Janžu izrekli zaupanje vodstvu in vsem poslancem KDK, odobrili njihovo politiko in jih pozvali k vztrajnosti in odločnosti v borbi do končne zmage.

Tako je kmečko prebivalstvo Dravskega polja od Maribora in Pohorja pa doli do Ptuja v nedeljo odločno in jasno na dveh velikih zborih odobrilo politiko Kmečko-demokratske koalicije in zaobljubilo zvestobo v nadaljni borbi.

Politični pregled

V soboto zvečer se je z Bleda nenadoma vrnil v Beograd kralj.

Njegov povratek v Beograd spravlja v zvezo z razreševanjem političnega položaja, ki je vedno bolj napet in vedno bolj nevzdržen. Mnogi napovedujejo važne dogodke v preobratu naše politike.

Velik utis je napravilo v javnosti odprto pismo angleškega publicista Steeda kralju Aleksandru.

V pismu poziva Steed v lepih in prepričevalnih besedah Srbe, Hrvate in Slovence k slogi za pametno delo ter izraža nado, da bo nujna potreba dovedla Srbe, Hrvate in Slovence do tega, da si bodo podali roke in da bodo storili vse za ustvaritev resnično svobodnega sodelovanja za skupno dobro. To pismo se mnogo komentira in bo morda tudi kaj pripomoglo do razčiščenja položaja.

Kritična doba za vladu se je že pričela. V torek so se širile vesti o odstopu trgovskega ministra dr. Spaha. Napetost v radikalni stranki raste.

borba med radikalnim glavnim odborom in Vukičevićev skupino se postruje.

Pravijo, da se bo glavni odbor te dni končno veljavno odločil za prelom z Vukičevićem in s tem tudi s Koroščevo vladu. Širšemu glavnemu odboru, ki bo imel 24. t. m. sejo,

bo stavljen predlog, da se Velja Vukičević in njegovi ožji prijatelji izključijo iz radikalne stranke.

Na isti seji baje namerava glavni odbor proglasiti Vukičević-Koroščev režim za glavnega krivca krvavih dogodkov 20. junija v Narodni skupščini in vsega, kar je po teh dogodkih sledilo.

Strašen strah pa mora imeti pred naraščajočo KDK ministrski predsednik in minister notranjih del

dr. Korošec, ki je poklical v Beograd ljubljanskega velikega župana dr. Vodopivec,

da mu ta poroča o političnem položaju v ljubljanski oblasti in o izvršitvi

posebnih poizvedb o oboroževanju pristašev SDS, odnosno KDK v ljubljanski oblasti.

Imenitno je to, da je ljubljanski veliki župan te poizvedbe preko okrajnih glavarjev res vršil. Da ni ničesar našel, je jasno. Klerikalci se boje naraščanja števila pristašev KDK, pa se jim sanja o punktu. S takimi sanjami pa se ne bodo resili

sokrivde na današnjih obupnih razmerah v državi.

Soteščan:

Maščevanje pravice

Povest.

Zvonovi sv. Antona so peli otožno mrliško pesem. Po glavni ulici se je pomikal dolg pogrebni sprevod med številnimi gledalci, ki so se zbirali ob cesti do mestnega pokopališča. Za mrliškim vozom, obloženim z vencji, je stopala preprosta gospa, oblečena v žalno opravo; njene solzne oči so bile neprestano uprte v belo rakev njenega nenadno preminulega sina.

Sprevod se je ustavil na pokopališču in razstil ob odprtem grobu. Zadonela je pretresava žalostinka pokojnikovih prijateljev, nakar je nastopil govornik s poslovilom od mrtvega prijatelja. «Sprejmi zemlja, kar je tvojega,» je molil duhovnik med ihtenjem žalujočega ljudstva. Nato so zaškrtaile lopate in črna prst je zabobnela na belo krsto.

«Zbogom, Metod!» je zaklicala zapuščena mati ter se je strta od žalosti naslonila sorodnici v naročje.

Ljudstvo je po končanem pogrebu zapuščalo pokopališče, ostali so le ožji sorodniki, znanci in prijatelji, ki so z vencji in s cvetjem obložili novo gomilo. Med njimi se je nenadoma pojavil imeniten gospod z dragocenim vencem, spoštljivo se je ustavil ob grobu, njegovo obličje je razodevalo globoko žalost in sočutje.

«Mir s teboj!» si je obrisal svetlo solzo in položil venec na gomilo. Nemo je zrl predse, njegove ustnice so šepetale tiho molitev.

«Pojdimo!» je predramila sorodnica žalujočo mater. Dala ji je prižgano svečo, katero je s

tresočo roko zasadila v mehko prst, pokrivajočo dragega otroka. «Zbogom, sinko! Smrt tvojemu morilcu!» se je sklonila nad gomilo. «Pravica naj se maščuje!»

Tuji gospod je mrliško pobledel, sočutno je pogledal starko in odšel s pogrebci s pokopališča.

«Uboga mati!» je pomilovalo ljudstvo pokojnikovo mater. «Žižmarjeva rodbina ni rojena pod srečno zvezdo.»

«Koliko staršev je nesrečnih zaradi otrok!» je modrovala postarna žena.

«Gospod Žižmar je bil višji častnik in je padel kot junak, zadet od sovražne krogle,» je hotel boljši gospod obrniti pogovor.

«Zato je pa vdova tem nesrečnejša zaradi svoje hčere,» je trdila zgovorna gospa.

«Zakaj neki?» je pristopila radovedna žena in z njo vred tudi drugi, ki so morali prestreči vsako novico.

«Eh, saj veste, kakšna je danes mladina. Lahkomiselna hči se je spoznala z nekim zapeljivcem in kmalu so se pokazale posledice prepovedane ljubezni. Njenemu pokojnemu bratu se je smilila nesrečnica ter se je sklenil maščevati. Zalezal ju je nekje v večerni samoti, prav ko ji je brezsrčnik pretel, da jo bo zapustil v samoti. Hotel ga je samo oplasiti s samokresom, a nasprotnik ga je prehitel — zabliskalo se je in počilo, mladenič je padel ter izdihnil.»

«To je bil udarec za ljubečo mater!» so ternalne ženice med naraščajočo gručo poslušalcev. «Ubožica je ob vso oporo na stara leta!»

«Gospa Žižmarjeva ima menda še enega sina,» je vedela mlada gospodična.

«Ima še petletnega Cirila, a ta je bebast», je nadaljevala prejšnja pripovedovalka. «Ta ji ne bo nikdar v pomoč, pač pa v nadlego, dokler bo živel. Nanj seveda tudi ne računa.»

«Ali so prijeli morilca?» je zanimalo postavnega moža.

«Pravijo, da je pobegnil čez mejo k očetu, ki je baje premožen tovarnar in trgovec. Takim ljudem ne manjka pripravnih sredstev in kadar je treba, si znajo pomagati.»

«Njegov oče je bil menda celo na pogrebu», je razlagal možak. «Mudil se je slučajno pri njem na obisku, njegov sin se namreč izobrazuje tukaj na višji trgovski šoli. Palaron, tako se imenuje tovarnar, se je takoj po usodnem strelu odpravil k Žižmarjevi gospi z namenom, da jo potolaži ter ji dejanski pomaga. Ponujal ji je ogromno vsoto denarja, a potrta vdova je odklonila vsako podporo, čeprav nima drugega kot skromno mesečno pokojnino. Celu obljuba, da se bo njegov sin poročil z njeno zapeljano hčerko, jo ni mogla potolažiti. Zavrgla jo je zato, ker ne mara morilca za zeta.»

«Tamle ob izhodu iz pokopališča stoji neki tujec, je opozorila meščanka poslušalce. «Poglejte, ali ni ustavil Žižmarjevo gospo ter ji izrekel sožalje?»

Vsa gruča se je radovedno obrnila proti označenemu mestu, kjer je ponosen neznanec res lovil desnico pokojnikove matere, katero mu je trdovratno umaknila.

«Dam vam, kolikor želite, ji je hotel olajšati bridko izgubo prvo-rojenca. «Nisem kriv te nesreče in silno mi je neprijetno, da trpite zavoljo mojega otroka.»

Baš tudi klerikalci kot prečanska stranka bi bili poklicani voditi pametno politiko in ne podpirati srbijanske hegemonije, ki jim je enakopravnost nerazumljiv pojem. Nad klerikalci se bo njihova popolnoma zavožena politika zelo bridko maščevala.

V zunanjem svetu ni za nas dogodkov, ki bi bili večjega interesa.

Zasedanje Društva narodov v Ženevi,

ki obravnava le manj važna vprašanja, se bo zaključilo v soboto.

DOPISI

GORNJI LOGATEC. Javna tajnost je, da izgubimo sresko poglavarstvo, ki se bo preselilo od nas v Dolenji Logatec. Ob priliki bomo malo posvetili v to čudno zadevo. Danes jo samo beležimo. — Na rožnovensko nedeljo bomo imeli pri nas žegnanje in tombala domačega Sokola. Za tombolo so priprave v polnem teku. Dobitki bodo letos še imenitnejši kakor lani. Tombola bo pred Sokolskim domom. Priďte torej na bob in po dobitke!

RAČNA. V «Slovincu» 7. t. m. se je bralo, da dobi naš krajevni odbor za prezidavo stare šole iz enorazredne v dvorazredno 20.000 dinarjev. Bomo videli, kako bo potem s tlako. — V sredo 12. t. m. je obhajal tu srebrno poroko dvorni svetnik v p. g. Viljem Laschan s soprogo Barbaro. — Sedaj v jeseni bomo imeli menda toliko več dežja, kolikor ga nam je primanjkovalo poleti.

METLIKA. (Smrtna kosa.) Te dni se je po kratki bolezni preselila v večnost gospa Amalija Flajšmanova, trgovka in gostilničarka, vdova po pokojnem večletnem županu Flajšmanu. Podlegla je pljučnici. Zapušča petero otrok, večinoma nepreskrbljenih. Znaná je bila vsakemu kot ženska veselega značaja, ki je znala vsakega spraviti v dobro razpoloženje. Bila je članica vseh kulturnih in napprednih društev. Na zadnji poti so jo spremlili godba, gasilci, deputacija Sokola v krojih, obrtniki in številno ostalo prebivalstvo. Bodi ji ohranjen blag spomin!

«Sina mi ne moreš vrniti», je ostala pri svojem sklepu. «Pravica naj se maščuje!»

«Ne moremo pomagati.» S temi besedami se je poslovil in sedel v kočijo, ki je stala pred obzidjem.

«Kdo je bil ta gospod?» je obstopila gruča pogrebcev pokojnikovo mater.

«Ne vem», jih je kratko zavrnila.

«Čuden odgovor», so pogrebci odmigovali z glavo in zrlí za vozom.

«Kdo ve, ali ni ta neznanec v zvezi z umorom?» je ugibal nekdo izmed množice.

«Takega voza še nisem videl v našem mestu, pa tudi konji so drugačni in uprega», je vedel njegov tovariš.

«Treba si je zapomniti.» Urno sta se izluščila iz gruča ter jo ubrala po sledu za vozom.

2.

Po prijaznem majevem dnevju je nastopila prijetna pomladna noč. Solnce se je umaknilo luni, ki je dremala za oblaki, zdaj pa zdaj se je prebudila in pogledala kakor deklica izpod odeje.

Mestni drevored se je polagoma izpraznil. Tudi najpoznejši sprehajalci so že zavili po belih potih in umetnih stezicah, držočih v mesto. Le sem in tja se je zapoznala gruča ali skupina ter jo je zaradi zamude tem hitreje ubirala proti domu.

Po cesti v samotnem drevoredu sta jezdila oborožena stražnika. Zdaj pa zdaj sta ustavila konja in opazovala okolico, zakaj straža je našla tukaj obilo posla v poznih urah.

Nenadoma je počil v drugem delu gaja rezek strel, stražnika sta se spogledala in poslušala.

SV. ANA V SLOVENSKIH GORICAH. — Redkokdaj se kdo od nas oglasi v «Domovini», pa se je včasih le treba, kadar se kak nepoučen dopisnik v «Slovenskem gospodarju» repenči. V zadnjem «Slovenskem gospodarju» se čita, da je sramota za Sv. Ano, ker se najdejo tukaj naročniki demokratičnih časopisov »Domovine«, «Kmetkega lista» in «Jutra» ter da si ti ne upajo javno pokazati, da so naročniki. Zakaj ne trdi, da so to brezverski časopisi? No, še pač niso volitve. Ljudje tukaj prav radi berejo «Domovino»; večkrat čita en izvod po 20 ali še več mož, seveda ne tistih glavnih Žebotovih agitatorjev. Tistim je zabranjeno. Danes že izpregleduje marsikateri prejšnji zagrizen Žebotov pristaš. Bo že počasi luč spoznanja prišla tudi med ostalo tukajšnje ljudstvo. Pred kratkim sta mi dejala dva bivša SLSarja, da sta zdaj prišla na to, da klerikalci obrekujejo «Domovino», ker nista v «Domovini» čitala še niti najmanjše reči proti veri, pač pa mnogo o davkih, o nepravici in o zavoženi politiki SLS. Resnica bode klerikalce v oči. — Zadnjič sem vprašal enega glavnih Žebotovih agitatorjev: «Ti, prijatelj, kdaj pa bomo čutili znižane davke? Poslanci SLS že dve leti pišejo o znižanju davkov; celo trdijo, da so že znižani davki, jaz pa vedno več plačujem. Morda ti plačuješ manj ali pa celo nič? Če je tako, pristopim kar v našo stranko.» Prav ničesar ni odgovoril možak; le nekaj je zamrmral, potem pa izgubil hitreje kakor mačka z mišjo. Dragi kmetje, obrtniki in delavci pri Sv. Ani, povejte sami, kaj se je v tem in predzadnjem letu znižalo pri davkih. Nič! Je najkrajši odgovor. Nas samo s praznimi, lepimi besedami «troštajo» gospod Žebot, ker jim beseda dobro teče. Tu pri nas je pač že tako, da ima pri gotovih ljudeh veljavo samo tisti, ki se močno dere in zabavlja. Vendar pa danes že večina pravi, da si bo pri prihodnjih volitvah moralo ljudstvo izbrati druge zastopnike, ne več SLSarskih, ker ljudstvo je potrebno dejanj, ne pa obljub in sovraštva. Naj vzamem na znanje tisti dopisnik, da večina Anovčanov ima svojo pamet, razsodnost in pa prepričanje ter da vedo sami, kaj smejo čitati in si tudi sami plačajo časopise. «Domovino», «Kmetki list» in druge časopise bomo še z večjim veseljem in zanimanjem čitali ter jim pridobili še več naročnikov, saj «Domovina» je celo cenejša kakor «Slovenski

gospodar» in nikomur ne brani čitati drugih časnikov, kakor to zabranjuje «Slovenski gospodar». Čim več časopisov in knjig čitaš, tem boljše je, ker le tedaj lahko sam uvidiš, kaj je res in kaj ni. O «Domovini» moramo še napisati, da piše resnico, ker sicer bi jo vlada dr. Korošca že davno preganjala. Kakšna je resnica v «Slovenskem gospodarju», o tem se pa vsakdo naj sam prepriča. Vsem SLSarjem pri Sv. Ani še moramo povedati, da je njihov voditelj g. dr. Korošec velik prijatelj Sokolov, ker jim je nedavno v Skoplje poslal pozdrave in se opravičil, da sam ni mogel priti na sokolski zlet. Upajmo, da bodo tudi naši SLSarji začeli postopati enako, kadar bodo tukaj sokolski zleti, pa bo najlepši mir. — Kmet.

MURSKA SOBOTA. Zadnje «Novine» obupno prosijo naše občine, naj pomagajo nositi stroške za gimnazijo in naj plačajo za stavbo gimnazije, zakaj če bomo čakali na državo, bo to v našo škodo. Potrebe naše države so zelo velike in bo mogoče vsemu komaj z leti zadostiti. Tako pišejo klerikalci sedaj, ko so na vladi in ko sami nič ne opravijo za naše ljudstvo od vlade, pač pa pomagajo velesrbskim hegemonistom, da moramo mi 70% vseh državnih dohodkov nositi, nazaj pa dobimo komaj 30%. Mi znamo, da ne more država dati, dokler so klerikalci na vladi, ker se klerikalci nič ne brigajo za ljudske potrebe. Zato naj sedaj naše po toči uničene občine plačujejo za gimnazijo, ko ljudje nimajo kaj jesti. Zakaj pa država vzdržuje in plačuje drugod vse gimnazije, samo pri nas ne? — Klerikalci tudi sedaj naenkrat vidijo, da je most čez Muro pri Petanjcih silno potreben. Zato pišejo «Novine», naj stari železniški most od Veržeja pride na Petanjce, malo prej so ga porivali na Dolno Bistrico. Zakaj pa niste videli Petanjcev in Dolnje Bistrice takrat, ko se je začel graditi leseni most pri Veržeju? Mi smo bili vedno za most pri Petanjcih, ker je tu res najbolj potreben za celo Gornje Prekmurje, klerikalci pa so bili za Veržej, čeprav smo mi dokazovali in se je sedaj tudi izkazalo, da koristi ta most samo veržejskemu kloštru, ljudstvu in prometu pa prav malo ali skoro nič. Ker imate vso moč na vladi, zakaj ne zgradite mostu pri Petanjcih? Zakaj krošnjarite z železnim mostom od Dolnje Bistrice do Petanjcev, ko sami veste, da se ne bo zgodilo ne eno ne drugo?

«Že zopet napad ali samomor», je mrmral stražnik na iskrem vrancu. «Nekdo se je igral z življenjem...»

«To je pesem obupa», je modroval njegov tovariš. «Danes je mnogo takih primerov!»

«Naprej! Odmev je jeknil iz soteske, moralo je biti na parobju gozda.

«Pojdiva, Nekaj se je moralo pripetiti.»

Stražnika sta odjezdila proti gozdu. Na robu sta začula tihe korake in sumljivo pokanje suhega dračja.

«Kdo je?» sta soglasno vprašala. Odgovorila jima je skrivnostna tišina, ki ju je mahotna objela.

«Saj ni bilo nikogar», sta menila nezaupno.

«Nekdo je skočil v grmovje», je pričel ugibati stražnik, ki je jezdil pred tovarišem.

«Duh umorjenca... Pravijo, da se duše mučijo po trnju in grmovju...»

«Strahopetnik! Zločinec je bil, ki beži pred svojim dejanjem...»

«Za njim!» je hotel zaviti stražnik s ceste med grmovje.

«Počakajva, da posije luna izza oblaka», ga je tovariš skušal zadržati.

Po cesti sta v istem hipu pridrvila mladeniča, mahajoča z rokama. «Zločin!» sta se plašila. «Zasledujeva morilca!»

«Kje je žrtev?» je vprašal stražnik in stopil s konja.

«Tamle na klopi», mu je pokazal mladenič žensko, kateri je pravkar posvetila luna v blede obličje.

Stražnika sta stopila k mladenki, nepremično sloneči na naslanjalu; v desnici je držala samo-

kres, na vratu nad ramo ji je krvavela zevajoča rana.

«Mrtva», jima je povedal mladenič, preden sta jo pričela preiskovati.

«Morda je pa le v njej kakšna iskrica življenja», se je stražnik sklonil nad njo. Z obema rokama jo je prijel za roko, iz katere je padlo morilno orožje.

«Samomor», je ugotovil. «Krogla je izstreljena.»

«Dobro je pogodila, smrt je morala takoj nastopiti», je omenil njegov tovariš.

Stražnik je zajezdil konja, šel je po zdravnika zaradi pregleda, obenem je naročil mrtvaški voz. Medtem se je nabrala ob mrliču kopica ljudi, ki so živahno presojali dogodek.

«V roki ima umorjenka neko pismo», je opozoril stražnika mladenič.

«Videti je samo listek», je omenil drugi v bližini.

«Nihče naj se je ne dotakne do pregleda!» jim je stražnik strogo prepovedal.

«Pa kdo je neki ta nesrečnica?» so nemirno ugibali.

«Obleka jo izdaja, da je z boljše rodovine», je dognal nekdo izmed navzočih.

Prav v tistem hipu je dospela komisija in začela pregledovanje. Svetil je polni ščip, ki je radovedno gledal na pozorišče.

«Samomor!» je mrmral višji stražnik v dolge resaste brke.

«Pravkar smo ga odkrili. Truplo je še toplo», se je pohvalil stražnik, ki je čakal pri mrliču.

«Bomo videli», je pregledni zdravnik skomignil z ramení, čim je zagledal umorjenko. «Zdi se mi, da bomo dognali povsem nekaj dru-

MURSKA SOBOTA. (Nova vojašnica.) Pretekli teden se je mudila tukaj vojaška komisija, ki je pregledala prostor, kjer se bo gradila nova vojašnica. Sedanje prostore, kjer stanuje vojaštvo in kjer je bil poprej otroški vrtec, mora vojaštvo izprazniti do 25. februarja 1929. V to poslopje pride nazaj nepotrební otroški vrtec, nova vojašnica pa se bo zidala na Szaparyjevem svetu pri gimnaziji. Ta svet je že ekspropriiran. — Nova ljudska šola. Merodajni faktorji v Murški Soboti so vendar sprevideli, da je sedanje poslopje za ljudsko šolo ne samo neprimerno in premajhno, ampak je bilo prav zaradi tega silno nezdravo. Zato je storjen sklep, da bo občina zidala novo šolsko poslopje. Vložene so prošnje na oblastni odbor v Maribor in na državo za primerno podporo k stavbi, ki bo stala predvidoma 3 milijone dinarjev. — Dvoje vrst občinarijev. Zadnje čase opažamo, da se užgejo električne luči po ulicah ne istočasno. Južni del Aleksandrove ceste, Cerkvena in Šolska ulica ter v njihovi bližini ležeče ulice so razsvetljene zvečer skoro četrt ure kasneje kakor ostala Murška Sobotá. Zakaj pa to?

BOKRAČA. Na zbor zaupnikov KDK je šel v Murško Sobotu 9. t. m. tudi posestnikov sin iz Bokrače Karol Fartely. Po zboru je ostal še v Murški Soboti in se udeležil tombole, ki jo je priredil ta dan Sokol. In imel je srečo. Zadel je glavni dobiček: en vagon premoga. Našemu odličnemu pristašu čestitamo k tej sreči.

DOKLEŽEVJE. Nov železni most za železnico čez Muro je zgrajen že do dveh tretjin. Ko bo docela gotov, bodo odstranili starega in na njegovo mesto porinili novega. Baje bo to celo delo trajalo samo tri dni in bo silno zanimivo. Računa se, da bo takrat prišlo gledat to porivanje precej ljudi, ker ne verjamejo, da bi imel kdo še kasneje v življenju priliko videti kaj takega. — Skozi nasip pred železnim ogrožati nasip in promet. Ako bi bil ta propust tako da se ni bati, da bi mogla še kaká poplava ogrožati nasip in promet. Ako bi bil ta propust zgrajen takoj od početka, bi bilo prihranjenih mnogo stroškov.

ČIKEČKA VES. Dne 6. t. m. je skočila v Murški Soboti pod tovorni vlak neka neznana žena, ki je bila takoj mrtva. Sedaj so dognali,

da je to 70 let stara prevžitkarica Julijana Pojbičeva roj. Balajčeva, doma iz naše vasi. V smrt je šla radi slabih družinskih razmer.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

V STISKI ZA KRMO.

Letos je treba posební varčnosti, da bomo prav izhajali. Te varčnosti naj se ne razume samo v tem, da obračamo za krmo vse, kar se da, ampak da ravnamo s pičlim pridelkom skrajno gospodarsko. Nič ne sme priti po nemarnem v zgubo.

Za pridobivanje različne krme in stelje je še nekaj časa do zime. Razen tega moramo letošnjo pašo do zadnjega izrabiti. Če bo ugodna jesen, nam bo paša lahko veliko zalegla in mnogo krme se bo lahko na ta način prištedilo za zimo. Tega se vsi lahko zavedamo.

Z ostalo krmo je pač varčno postopati. Letos je treba, da porabimo vso slamo za klajo in da skušamo potrebno steljo poiskati iz gozda, naj si bo kot listje, praprot, vresje, mah itd. V hlevu je pa vzdrževati točen red v krmljenju. To je glavna stvar. S tem bomo največ dosegli. Napraviti moramo račun, kako bomo izhajali s pridelano krmo in koliko je smemo na dan in glavo pokladati. Dnevni odmerek krme, ki odpade na glavo, je treba stehati ali pa zmeriti in tega se je držati potem ves čas zime. Najprej naj se krma steha, potem pa zmeri na koše in z drugo pripravno posodo. Red se mora kazati v tem, da dajemo dan za dnevom enako velike porcije, ki naj so odmerjene. Na ta način bo tudi vse krmljenje enakomerno. To velja ravno tako za večjega ali velikega posestnika kakor za malega. Kakor mora gospodinja v kuhinji varčno ravnati z živili, in jih mora meriti, da prav izhaja, ravno tako mora gospodar v hlevu kazati svojo varčnost in redoljubnost.

Naj se pokladajo tudi različna krmila ves čas zime v kolikor mogoče enaki sestavi. Živali se pri tem veliko bolje počutijo. Posameznim živalim naj se le toliko krme poklada, da bodo zmerne site. Pri tem jih je pa skrbno negovati, da bo več uspeha. Pregovor pravi: «red in snage — pol

krme odvaga.» Četudi ni tega jemati dobesedno, je vendar resnica, da vpliva redna čerja in drugo zelo ugodno na ves počutek in da tudi bolj pičla v takih primerih krma več zaleže.

RAZLIKA PRI JESENSKI PRAHI.

Če leži zemlja od jeseni do spomladi neobsejana, imenujemo to stanje jesensko praho. Če preorjemo taka zemljišča, govorimo o obdelani prahi ali črni prahi (Belokranjci imenujejo to «preor»), sicer pa o neobdelani prahi ali tudi zeleni prahi. Obdelana jesenska praha ima ugodne posledice, ker ostane v tem primeru zemlja odprta, tako da jo zimski mraz rahlja in drobi. V tako zemlji je plevel podoran in izročen razkroju. Od tod tudi pregovor: «Jesenska brazda da na spomlad pol gnoja.»

Vendar kaže delati tudi pri jesenski prahi razlike. Kaj drugega je jesenska praha na težki zemlji ali pa jesenska praha na lahki zemlji. Najbolj upravičena je jesenska praha na težki zemlji. Tukaj se gre v prvi vrsti za rahljanje težke zemlje, da postane bolj delovna, bolj živa in rodovitna. Vse te ugodne posledice pripisujemo vplivu zimskega mraza.

Zemlja pa, ki je prirodno tako rahla, da se da vsak čas lahko obdelavati, ne potrebuje vpliva zimskega mraza. Pri njej ima jesenska brazda poglavitno ta namen, da jo spomladí lahko takoj obsejemo, ne da bi je obračali. S tem prihranimo zemlji velike zimske vlage, ki je odločilnega pomena za boljši žitni pridelek.

Pa tudi na težki zemlji je delati izjeme z jesensko praho. Ni namreč vseeno, ali je zemlja po zadnjem sadežu močno vgnojena ali ne. Če je zemlja še močno vgnojena, recimo n. pr. kako repišče, potem ostaja zemlja čez zimo v bolj «godnem» stanju, če jo pustimo v miru, kakor če bi jo preorali in s tem spravili na vrh gnoj, ki smo ga podorali k repi. Na zimskem mrazu bi gnoj ne pridobil, dočim se v zemlji razkrajja s pomočjo bakterij, ki jih v delavnosti povpešujemo, če pustimo gnoj v zemlji. Odločno je to zagovarjati zlasti na zemlji, ki je bolj lahka, ker se v taki zemlji njeno «godenje» oziroma tako imenovana «godnost» veliko laže doseže.

Gnojiti zemljo za in pred praho, pa kaže tudi le v redkih primerih, posebno zaradi tega ne, ker nam tako pognojena praha rača ozeleni do spomladne setve, tako da jo spomladi (n. pr. za

gega, zakaj glava je prebita zadaj za ušesom, kjer je šla krogla v možgane.»

«Potemtakem je bila napadena?» je strmel nadzornik. «Dozdaj smo govorili le o samomoru.»

«Vse okoliščnosti govorijo za zločin», je trdil preglednik, ko je preiskal okolico. «Krogla je bila oddana od blizu, morda komaj nekaj korakov od klopi, sam se ne more nihče tako zadeti.»

«Morilec je moral tičati tu nekje v grmovju», je povedal mladenič, ki je prvi po usodnem strelu dospel na prizorišče.

«Poglejmo, ali je kaj sumljivega v bližini!» je stikal policijski preglednik. «Ali more kdo še kaj važnega navesti?»

«Jaz sem opazil senco, ki je izginila med grmovjem», je povedal neki možak.

«Zakaj jo nisi ubral za morilcem?» se je togotil nadzornik. «Ali moramo res za vsak primer razpisati nagrado?»

«Umor je bil izveden iz hudobnosti ali iz maščevanja», je dognal uradni zdravnik. «Truplo ni oropano, nakitje visi na vratu in denarnica je nedotaknjena.»

«To bo še dognala preiskava», je omenil policijski nadzornik. Brž je zbral okrog sebe nekaj stražnikov in detektivov ter jim je naročil, naj poizvedujejo za morilcem.

Truplo so prepeljali v mrtvašnico, kjer je bilo obducirano, straža je sestavila zapisnik in zastražila vhod. Po vsem mestu in okolici so bili obveščeni varnostni organi, naj pazijo na sumljive osebe, tako na tujce in domačine.

Čim se je izpraznilo pozorišče, je prilezel iz grmovja ob parobju gozda mladenič s prepa-

denim obrazom. Oprezno se je oziral okrog sebe, vsaka poteza na njegovem licu je razodevala skrb in bojazen. Videč, da ni nikogar v bližini, je krenil z negotovimi koraki nazaj na mesto umora. Spomnil se je na košček papirja, katerega je videl na tleh pred klopico, preden je izprožil. Dolgo časa ga je iskal, od strahu so se mu šibila kolena in mrzel znoj mu je lil po obrazu. Ko je pregledal ves prostor ob klopi, je odšel v smeri, kamor so odpeljali umorjenko. Ustavil se je ob zidu, nedaleč od mrtvašnice, prav ko so njegovo žrtev položili na mrliški oder.

Skoro se je sesedel od strahu, ko je začutil, da ga je nekdo rahlo prijel za ramo. Obrnil se je in zagledal neznanca, ki ga je brezdvomno namenoma zalezal.

«Pismo, ki si ga iskal na morišču, imam jaz», mu je mrzlo dihnil v uho. «Pojdi, da se bova pomenila.»

«Kam?» Mladenič je vztrepetal, čim mu je neznanec omenil o pismu, najdenem na morišču. «Umakniva se v šumo, tukaj bi naju lahko kdo videl in poslušal...»

Molče sta zavila po stezi med grmovjem. Morilec je stopal naprej. Čim sta krenila s ceste, je začel nemirno stikati po žepih.

«Samokresa nimaš», ga je opozoril s hladnim nasmeškom. «Izročil si ga umorjenki.»

«Nesramnik!» se je mladenič vznejevoljil. «Zakaj me zalezuješ?»

«Še eno tako besedo, pa te bom ovadil», se je raztogotil ter ga zgrabil za tilnik.

«Pusti me!» se je izvijal, kmalu pa je omagal, zakaj krepki žuljavi prsti so se globoko zarisali v nežen vrat ter ga neusmiljeno dušili.

«Poravnajva se!» ga je stresel za rame. «Mlad si in vsega imaš v izobilju, jaz pa sem reven in nimam upanja v bodočnost. Deliva bogastvo in krivdo! Pripravljen sem molčati.»

«Koliko zahtevaš?» je morilec poskočil in segel po denarnico.

«Ne morem takoj določiti. Za zdaj bi vzela samo nekaj, ostanek pa pozneje...»

«Prav. Dam ti tisoč za molk in za pismo iz roke v roko...»

«Saj nisem neumen!» mu je pokazal figo.

«Zakaj?» se je zločinec smrtno prestrašil. «Kar plačam, vendar lahko zahtevam. Daj mi pismo in jaz ti odštejem denar!»

«Pisma ne dobiš! Ne boš me omajal s praznimi obljubami. Kdo naj verjame morilcu slabotne ženske, katere si se iznebil s smrtnim strelom?»

«Ljubil sem jo. Sam vrag me je zapeljal...»

«Tvoja krivda. Premagala te je slabost; posebne vzroke si moral imeti, da si zgrabil za samokres. Skrivnost je najbrž zapisana v pismu, nisem ga še prečital.»

«Prodaj mi pismo! Dam ti, kolikor zahtevaš. Tukaj je denar v gotovini, za ostanek bom izdal zadolžnico.»

«Zadolžnice ne maram», je odklonil in sprejel denar. «Pismo pa ostane moje. Ob potrebi se bom še oglasil...»

Do krvi se je ugriznil morilec v ustnico ob teh besedah. Najrajši bi se bil vrgel na nasprotnika, a se je moral krotiti, ker ni mogel upati, da bi ga premagal.

«Saj te niti ne poznam», se mu je izvilo iz prsi, ko se je nekoliko pomiril.

krompir) niti dobro obdelati ne moremo, ker je ne smemo preorati zaradi podoranega gnoja.

Na kratko rečeno: kolikor bolj je zemlja po svoji naravi lahka ali rahla in čim bolj je gnojena, tem manj je treba obdelane prabe za dosego večje godnosti in s to vred tudi večje rodovitosti.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Cene pšenici, ki so prejšnje dni popuščale, so se zopet malo okrepile. Tudi oves se je malo podražil. Na ljubljanski blagovni borzi so bile 18. t. m. (za 100 kg, postavljeno na postajo v Sloveniji) naslednje cene: pšenica: baška 285 do 287 Din; turščica: baška 345 do 347-50 Din; oves: baški 265 do 270 Din; rž: baška 295 do 297-50 Din; moka <0>: 430 do 435 Din.

ZIVINA. Cene goveji živini so mestoma malo popustile. Vzrok temu je pomanjkanje krme. Svinje pa so malo dražje zaradi visokih cen turščici, ki letos ne kaže baš najbolje.

HMELJ. V Zatecu (Češkoslovaška) je kupčija s hmeljem postala malo mirnejša. Nakupoval se je hmelj po 2400 do 2500 češkoslovaških kron za 50 kg (81 do 84 Din za 1 kg). Kupuje se tudi lanski hmelj. Savinjski letošnji hmelj se je plačeval zadnje dni po 47 do 54 Din za 1 kg.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo minule dni v valutah:

- 1 dolar za 56-30 do 56-50 Din;
- 100 italijanskih lir za 295 do 297 Din;
- v devizah 18. t. m.:
- 100 avstrijskih šilingov za 800-40 do 803-40 dinarja;
- 100 nemških mark za 1355-25 do 1358-25 Din;
- 100 madžarskih pengov za 990-87 do 993-87 dinarja;
- 100 italijanskih lir za 298-46 do 298-46 Din;
- 1 dolar za 56-81 do 57-01 Din;
- 100 francoskih frankov za 221-37 do 221-37 dinarja;
- 100 češkoslovaških kron za 168-32 do 169-12 dinarja.

Sejmi

- 21. septembra: Zgornji Tuhinj, Ribnica pri Kočevju, Laško, Podsreda.
- 22. septembra: Sv. Jelena pri Čakovcu (za živino), Dravograd.
- 24. septembra: Bučka, Višnja gora, Frankolovo, Sv. Jurij ob južni železnici (trg), Slovenska Bistrica, Remšnik.

«Milan Mavzar, zidar», se mu je kratko predstavil.

«Ali naj se zanesem, da mi ne boš nikoli škodoval zaradi pisma?»

«Lahko se zanesesh.»

«Ako tudi ne dobiš več denarja?»

«Neumnost. Samemu sebi vendar ne boš nabrusil noža?»

«Vidiš, ta strašna negotovost...»

«Nič me ne briga. Šopek, ki si ga kupil, moraš pripeti na prsi. Sin si bogatega tovarnarja, prvega bogataša v deželi. Kaj se bojiš za drobtinice? Ali mi ne privoščiš ostankov s tvoje mize? Človek sem kakor ti, s polno pravico do udobnega življenja.»

«Saj ti je ne odrekam, samo da ne pride do razkritja...»

«Iz mojih ust ne bo izdajalne besede. Sicer pa morava narazen!»

«Kril!» je spreletela groza mladega morilca.

«Kesanje je prepozno in solze ne obujajo mrličev. Ni pa še vse zamujeno; mlad si in razumen, glej, da uideš in popraviš.»

«Molči, ako si mož beseda.» Mladenič si je zapel površnik, odvihnil je ovratnik in izginil v goščavi.

(Dalje prih.)

27. septembra: Koprivnik, Videm pri Litiji, Borovnica pri Ljubljani.

28. septembra: Velika Slivica.

29. septembra: Mengeš, Škofja Loka, Drnovo (okraj Krško), Nova vas pri Logatcu, Rovte, Mirna Peč, Lesce (le za živino), Vrnsko, Štrigova (za goved), Veržej, Gornja Lendava, Marenberg, Pilštanj.

DOMAČE NOVOSTI

* **Zbori KDK v mariborski oblasti.** Dne 23. t. m. ob pol 9. uri dopoldne bo zborovanje KDK v Kozjem v gostilni Kuželj, istega dne ob 15. uri pa v Mestinju v gostilni Smeš. Dne 30. t. m. ob 10. uri dopoldne v Slovenjgradcu v dvorani gostilne Goll, popoldne ob 14. uri pa v Mislinjah v gostilni Iršič. Na vseli teh zborovanjih bosta govorila narodna poslanca dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj. Dne 14. oktobra popoldne bo velik tabor KDK v Zalcu, na katerem bosta govorila med drugimi poslanci tudi oba predsednika KDK Pribičević in dr. Maček.

* **Proslava prebitja solunske fronte.** Te dni je bil objavljen proglas državnega odbora za proslavo desetletnice prebitja solunske fronte. Proglas naglašja junaštvo zaveznikov, daje počaščenje žrtvam, ki so položile temelje te države, ter objavlja vladni odlok, da se bodo ti največji dnevi v najnovejši zgodovini našega naroda proslavljali 7. in 8. oktobra na najsvečanejši način tako v prestolnici kakor tudi v vsej naši državi.

* **Sijajna manifestacija Maribora za KDK.** V soboto je pokazal Maribor, da je le v vrstah KDK mesto pravega Mariborčana. Dolgo že ni bila velika dvorana Narodnega doma tako polna kakor ta večer, ko so pevabili tja voliče poslanci KDK. Polcija je bila z velikim številom detektivov v pripravljenosti, vendar, seveda, ni imela povoda intervenirati. Ob 8. je otvoril zborovanje pooblaščenec poslovnega odbora KDK v Mariboru, odvetnik dr. Faninger. Za predsednika zbora je bil nato izvoljen stari narodni borec Ivan Kežar, ki je dal besedo najprej poslancu dr. Stjepanu Košutiću, kateremu so zborovalci priredili viharne ovacije. Za njim je govoril, burno pozdravljen, narodni poslanec Metikoš, Srb iz Like. Enako toplih ovacij je bil deležen naslednji govornik, poslanec Ivan Pucelj, ki je govoril nad eno uro in zlasti podčrtal zgodovinsko neodgovornost SLS za strahoviti zločin v narodni skupščini. Zadnji govornik je bil ljubljanski poslanec, dr. Albert Kramer, kateremu so zborovalci priredili že pri nastopu navdušene ovacije. Govoril je o Koroščevi vlogi v sedanjem političnem položaju, o vlogi, ki bo za vedno odigrana, ko bo Beograd pripravljen za posteno ureditev in preureditev države potom sporazuma s KDK. Nato je govoril o resnem položaju v državi, za katerega se sedaj zanimajo tudi naši prijatelji v inozemstvu. Po kratki zahvali poslanca dr. Ljudevita Pivka je bila lepa manifestacija zaključena.

* **Velik zbor KDK v Zalcu** se bo vršil 14. oktobra popoldne. Govorila bosta oba predsednika koalicije gg. Svetozar Pribičević in dr. Maček poleg mnogih drugih narodnih poslancev KDK. Tabor v Zalcu bo mogla manifestacija kmečke demokracije ne le Savinjske doline, marveč vsega južnega dela mariborske oblasti.

* **20letnica Sokolskega društva v Hrastniku.** V nedeljo 16. t. m. je obhajalo Sokolsko društvo v Hrastniku 20letnico svojega obstoja. Ob tej priliki se je vršil okrožni zlet gornjeposavskega sokolskega okrožja. Po prihodu opoldanskih vlakov se je razvila povorka z rudniško godbo na čelu in s 5 prapori od kolodvora do Narodnega doma. Pred Narodnim domom je pozdravil goste starosta hrastniškega Sokola br. Hofbauer, ki je podal kratko zgodovino delovanja v 20 letih. Sokolsko društvo v Hrastniku je bilo prvotno odsek zagorskega Sokola. Ustanoviteljica Sokolskega društva v Hrastniku je bila narodna rodbina Roševa. Najstarejša že umrla člana br. F. Roš in br. Medved iz Zagorja sta se udeležila že leta 1895. vsesokolskega zleta v Pragi. Društvu je k

jubileju v imenu okrožja iskreno čestital br. Hlaštan. Ker je dež onemogočil javen nastop na prostem, se je isti vršil v Narodnem domu. Nastopili so vsi oddelki v splošno zadovoljstvo. Posebno pozornost je vzbujala vzorna vrsta iz Trbovelj, ki je nastopila s svojimi vajami na bradlji in na drogu ter žela splošen aplavz. Po nastopu se je vršila veselica s srečolovom in plesom, ki je bila prav dobro obiskana. V Narodnem domu pa je bila tudi razstava slik iz 20letnega delovanja.

* **130letnica rojstva pesnika Koseskega.** V rojstni vasi Ivana Vesela-Koseskega, pesnika in narodnega probuditelja, v Spodnjih Kosezah pri Lukovici, se bo vršila 23. t. m. proslava 130letnice njegovega rojstva in 30letnica odkritja spominske plošče. Dopoldne ob pol 10. uri bo maša, cerkven govori in sprevid. Nato pozdravi zastopnikov oblastev in društev. Ob 12. uri bo kosilo, popoldne pa vrtna veselica s srečolovom. Igrala bo godba iz Mengša. Vabijo se društva in posamezniki, posebno pa oni, ki imajo narodno nošo. Vstopnina ne bo.

* **Armijski komandant general Matić v Ljubljani.** Te dni zvečer je prispel iz Zagreba v Ljubljano poveljnik IV. armije, general g. Svetozar Matić. Na kolodvoru ga je sprejel poveljnik dravske divizije, general g. Milan Nedić. Armijski poveljnik je inspiciiral vojaške enice ljubljanske garnizije.

* **Organizator našega delavstva na Vestfalskem v avdienci.** V dvorcu Suvoboru na Bledu je nedavno kraj Aleksander sprejel v avdienci g. Bolha, predsednika Zveze jugoslovanskih delavskih organizacij na Vestfalskem. G. Bolha je poročal vladarju o stanju naših izseljencev na Vestfalskem in o življenju in organizaciji našega delavstva v Nemčiji.

* **Naše izseljenstvo v juniju.** Po statističnih podatkih Izseljenskega komisariata v Zagrebu se je izselilo iz naše države v juniju 1218 izseljencev, torej 151 več kakor v juniju lanskega leta. Od 1. januarja do konca junija se je izselilo v prekmorske države 10.650 izseljencev, torej 8 manj nego v istem razdobju lanskega leta. V juniju se je izselilo: iz Slovenije 202, iz Dalmacije 166, iz Srbije 82, iz Bosne in Hercegovine 21, iz Črne gore 13 izseljencev. Od teh je bilo 60 odst. kmetovalcev. Največ jih je odšlo v Kanado, in sicer 443, v Ameriko jih je šlo 373, v Argentino 178, v Urugvaj 98, v Avstralijo 39 itd. Vrnilo se jih je v juniju 286, od 1. januarja do konca junija pa 2343. Lani se jih je vrnilo od 1. januarja do konca junija 1898.

* **Dr. Karel Šavnik †.** Te dni je preminul v Ljubljani g. dr. Karel Šavnik, bivši finančni delegat, bivši načelnik v ministertvu za finance in sedaj direktor podružnice poštne hranilnice v Ljubljani. Truplo so ob ogromnem žalnem sprevodu prepeljali skozi mesto ter ga na mestni meji položili s številnimi vencji vred v mrtvaški avtomobil, ki je odpeljal pokojnika v njegovo rodno mesto Kranj. Pokojniku, ki je bil priznan strokovnjak na finančnem polju, bodi ohranjen blag spomin!

* **Prekmurški kmetijski delavci** se v vedno večjem številu podajajo v tujino s trebuhom za kruhom. Tako je te dni odpotovalo v Argentino 43 fantov, mladih mož in deklet iz Murske Sobotice. V Nemčiji je zdaj še okrog 400 sezitskih kmetijskih delavcev iz Prekmurja. Ti ljudje se bodo vrnili domov v pričetku prihodnjega meseca.

* **Mojster slovenskih harmonikarjev v Trbovljah.** Te dni so Trboveljčani občudovali v mali dvorani Sokolskega doma v Trbovljah umetnost g. Pillicha iz Maribora, ki je prinesel s seboj harmoniko, s katero si je pridobil prvenstvo harmonikarjev pri tekmah na letošnjem velesojmu. V mali dvorani se je zbralo precej publike in g. Pillich je igral nekaj težkih koncertnih točk in odlomkov iz operet s toliko točnostjo, da so se vsi čudili.

* **Premalo so darovali.** Na Mali šarnu je bilo na Sv. Gori pri Zagorju žegnanje in ob koncu pridige je pozval pridigar ljudi na darovanje, Rotil jih je, naj se izkažejo bolj radodarne kakor pa so se ob Velikem šarnu. Povedal je, da je takrat šla vsa cerkev v daarovanju, ko so pa odprli puščico, so naštel v njej samo 15 Din. Dogodek je značilen za sedanje razmere. Res je, da vera prav nič ne

peša, pač pa ljudstvo ne daruje tako rado kakor včasih, ko se je s prižnic slišala le božja beseda, sedaj pa v cerkvi le grmi proti nejevernemu časopisju.

* **Odvetnik dr. Milan Lemež na svobodi.** Te dni je bil izpuščen iz pritvora odvetnik dr. Milan Lemež, ki je bil aretiran ob priliki aretacij komunistov. Sodišče se je uverilo, da je vsak sum glede kake komunistične akcije od strani dr. Lemeža popolnoma neosnovan.

* **Poveljništvo orožniške čete v Kranju** se bo z novembrom preselilo v občinsko hišo na Glavnem trgu. Dobro bi bilo, ko bi se pospešila preselitev še ostalih orožniških oddelkov, ki so sedaj nastanjeni v Primkovem.

* **Poroča.** Poročil se je 17. t. m. g. dr. Ciril Porekar, zdravnik v Ljutomeru, z gdč. Justo Doklerjevo, učiteljico v Sevnici. Novoporočencema obilo sreče!

* **Dramski tečaj Zveze kulturnih društev v Ljubljani** se bo otvoril v torek 2. oktobra. Vpisovanje gojencev bo vsak dan od 9. do 12. ure in od 16. do 18. ure v pisarni ZKD (Kazina, II. nadstropje, levo). Šolnina znaša 20 Din mesečno (oktober—februar). Glede na redni potek tečaja prosimo vse zainteresirane, da se vpišejo pravočasno. Opozorjamo tudi organizacije na ta tečaj. V primeru, da priglasila organizacija veliko število članov, se ugotovi šolnina lahko pavšalno.

* **Občina Loka pri Zidanem mostu** iztrgana iz klerikalnih rok. V nedeljo 16. t. m. so se pri nas vršile občinske volitve, ki so naprednim strankam dale zelo lep rezultat, in sicer je SLS dobila 243 glasov, napredni listi Gospodarska in Kmečko-delavska pa skupaj 340 glasov. SLS, ki je imela do sedaj v občinskem odboru 17 svojih odbornikov, jih ima sedaj samo 10, naprednjaki skupaj 17. Iz napredne sredine bo tudi župan. Tako je občina prišla v napredne in poštene roke.

* **Pavovo perje.** Iz Murske Sobotice nam pišejo: Naši klerikalci se silno napihujejo, češ: mi smo dali okrajno sodišče v Gornjo Lendavo in okrožno sodišče v Mursko Sobotico. Istina pa je samo ta, da so klerikalci glasovali samo za tisto, kar smo mi demokrati že davno zahtevali in pripravili. Takrat, ko so «Novine» pisarile še samo o avtonomiji Prekmurja v avtonomni Sloveniji, smo mi že izdelali program za naša prekmurska sodišča, okrajno sodišče v Gornji Lendavi in okrožno sodišče v Murski Sobotici. Čitajte o tem «Prekmurski Glasnik» iz leta 1920. in takratne «Novine». Mi smo zahtevo po okrajnem sodišču v Gornji Lendavi in okrožnem sodišču v Murski Sobotici tako dobro izdelali in pripravili, da jo je morala vsaka vlada sprejeti, čeprav so bili posebno klerikalni poslanci proti okrožnemu sodišču v Murski Sobotici, ampak so ga hoteli imeti v Ormožu. Kar so sedaj sprejeli klerikalci, to je le naše delo in mi smo samo zadovoljni, da ste vendar spoznali, da je to dobro, kar smo mi zahtevali. Klerikalni poslanci so v Beogradu tudi glasovali proti prekmurski železnici. To ve danes že vsak otrok, vendar se pa vedno bahajo, da je železnica njihovo delo. Taki so klerikalci vedno bili in taki ostanejo, da se bahajo vedno s tujim delom.

* **Norčevanje iz ljudstva.** Na drugem mestu pišemo, kako slabo zrnje je poslal klerikalni oblastni odbor prekmurskim kmetom, ki jim je toča uničila vse pridelke. K temu nam še pišejo: Do 16. t. m. je bilo že vrnjenih sedem vagonov kot za sejatev nesposobnih. Za tolažbo našim siromakom učijo sedaj klerikalci v «Novinah» kmete, da treba semensko zrnje na mašini očistiti. Martin in Miška se o tem pogovarjata. Naj bi raje Martin in Miška ta nauk dala oblastnemu odboru, da bo drugič vedel, da je treba semensko zrnje mašinati prej, preden ga pošlje v Prekmurje za «podporo». Da se s trijerom čisti, to že naši kmetje sami vedo.

* **Velika prireditev Zveze slovenskih vojakov v Šmartnem ob Paki.** Zveza slovenskih vojakov v Šmartnem ob Paki ter gasilno društvo v Paški vasi bosta priredili v nedeljo 30. t. m. v Šmartnem ob Paki veliko proslavo 10letnice konca svetovne vojne ter 10letnice obstoja države SHS, združeno z veliko bojno igro «Kalvarija» na prostem, ter vrtno veselico. K proslavi so vabeni bivši vojniki svetovne vojne, gasilska dru-

štva ter ostalo občinstvo iz okrajev Celje, Slovenjgradec in Gornji grad. Proslava se bo začela s slavnostnim sprevedom ob 9. uri dopoldne na kolodvoru v Šmartnem ob Paki. Sv. maša, pridiga bivšega vojnega kurata č. g. Bonača iz Ljubljane, slovesni «libera» za vse padle in umrle vojske ter gasilce iz bivše svetovne vojne. Po cerkveni slavnosti v Šmartnem ob Paki bo slavnostni spreved na zborovalni prostor, kjer bo veliko ljudsko zborovanje bivših vojakov iz svetovne vojne in gasilcev. Manifestiralo se bo za doseg večnega miru. Proslave se udeležite vsi. Pri proslavi bo igrala polnoštevna rudarska godba iz Velenja. V soboto 29. t. m. ob 18. uri in v nedeljo ob 15. uri bo velika bojna igra «Kalvarija» na prostem. Vojna igra predstavlja vse grozote in strahote svetovne vojne 1914.—1918. 'er grozovito trpljenje slovenskega naroda v živih slikah. Igra ima 5 dejanj: I. dejanje mobilizacija, II. v kasarni pri kadru, III. na bojnem polju, IV. na Doberdobski fronti, V. v robstvu. Za polovično vožnjo je zaproseno. Ako bo dovoljena, dobite tukaj potrdila za odškodnino 2 Din Listek, ki ga dobite na postaji, dobro hranite, ker velja isti vozni listek za brezplačni povratek nazaj. Več je razvidno iz obširnih letakov, ki so razposlani na vse strani.

* **Zapuščina v Ameriki.** V državi Ohio v Zedinjenih državah je umrla Frančiška Sabian ali Sabjan (morda Fabjan) in zapustila v oporoki svoje premoženje: 1.) rimsko-katoliški cerkvi sv. Emerika, 2.) sinu Stevi Balczingerju in 3.) bratu Stevi Balczingerju. Pozivajo se nasledniki, naj se javijo izseljenškemu komisarijatu v Zagrebu, Kamenita ulica 15, zaradi nadaljnje ukrenitve glede te zapuščine. Obenem se naproša vsakdo, kateremu so omenjeni nasledniki znani, naj to javi izseljenškemu komisarijatu.

* **Povsod strankarstvo in politika.** Pišejo nam: V Beltincih so imeli tekom ene zadnjih nedelj razni cehi proslave stopetdesetletnic. Proslava se je vršila s slovesno mašo, pred katero je bil nagovor s prižnice v cerkvi. Za ta govor je bil naprošen in pozvan gospod iz sosedne fare, ki naj bi razložil zgodovino cehov in stike, ki so jih imeli cehi in jih še imajo s cerkvijo. Proslava in pa ta del govora sta bila prav lepa. Motil je pa prireditve drugi del govora, v katerem se gospod ni mogel vzdržati, da ne bi tudi pri tej priliki govoril o politiki in o «krščanskem» in «proti-krščanskem» tisku. Našel je vse liste, ki jih ljudje smejo čitati in katere «je greh» čitati. Res, grdo je že vse to! Nobena prilika ni dovolj sveta, da ne bi skušali ljudi farbati in da se ne bi govorilo o politiki. Sicer pa je že ljudstvo tega navajeno in pravi, da so gospodje pozabili na vse drugo, le na politiko še mishjo. Tako se, seveda, čuva vera!

* **«Prepevajte»,** zbirka narodnih in drugih domačih pesmi za ljudsko petje je izšla v drugi izdaji. Slovenci smo znani, da radi prepevamo. To je dobro znamenje, saj pravijo, da ljudje, ki ljubijo lepo petje, niso hudobnega srca. V domači hiši, v društveni dvorani, na vasi, na polju, v gozdu, na potovanjih, povsod naj se glasi in odmeva lepa domača pesem. Napevi (viže) so znani, toda komaj začne družba mnogokrat peti, pa mora že nehati, ker ne zna besedila. Prav temu hoče odpomoči ta knjižica, ki vsebuje 170 pesmi. Vsaka pesem se lahko hitro najde, ker sta dodani dve kazali. Ker je knjiga določena za vsakdanjo rabo, je prav trpežno, a lično vezana in stane 10 Din, Kdor naroči 10 izvodov skupaj, dobi en izvod brezplačno. Denar se lahko pošlje tudi v znakah. Naročite jo še danes pri «Sveti vojski» v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

* **Razdelitev podpor za obrtno šolstvo v radovljiškem okraju.** Odbor zadruga krojačev in krojačic za srez Radovljico s sedežem na Jesenicah je v svoji seji na predlog načelnika zadruga, g. Ivana Gogole, votiral naslednje podpore za obrtno-nadaljevalne šole: na Jesenicah 1000 Din, na Bledu 600 Din, na Lescah 400 Din, v Radovljici 500 Din in v Kropi 300 Din. Tudi ostale obrtniške zadruga naj se pridružijo tej prepotrebni akciji, kajti le s skupnimi močmi se bodo dobivala sredstva za vzgojo našega obrtniškega naraščaja.

* **Vinska letina na Dolenjskem.** Kakor je po sedanjem stanju soditi, bo tudi letos vinska letina na Dolenjskem prav dobra, če ne bo vztrajalo jesensko deževje, v katerem bi grozdje začelo gniti.

* **Vinska letina v Dornbergu (Julijska krajina)** bo dosegla komaj polovico lanske. Zadnje tedne je delal večjo škodo veter nego solnce. Zlahtnina nima nobene prave cene. Na domačem trgu gre po 1.20 do 1.30, v Gorici od 1.30 do 1.50 lire. To se pravi, da je težko pridelano grozdje cenejše nego češnje, ki same zrastejo. Staro vino se prodaja po 3 lire liter.

* **Proti slovenskim listom v Julijski krajini** divjajo sedaj povsod fašistični direktoriji s slovenskimi resolucijami, da se mora nemudoma zatreti ves slovenski tisk. Fašisti v Krminu so mnenja, da baš slovensko časopisje ovira prodiranje fašizma med bližnje slovenske Brice.

* **Beda v Istri.** Na Vrhu pri Buzetu sta dva okrinkana moška počakala župnika Peršiča, ko se je ponoči vračal domov, ga napadla in nabila. Stvar je bila takoj naznanjena orožnikom, ki so aretirali več oseb. To je že šesti napad na župnika Peršiča. Pred nekaj meseci so kmetje obkolili župnišče in od Peršiča zahtevali, da se odreče biri. Tega župnik ni hotel storiti, marveč se je obrnil do oblastev, ki so mu priznala pravico do bira. Kmetje pravijo: Kako bomo dali, ko še sami stradamo, župnik je brezobziren, in s tem so v zvezi napadi nanj. Zaradi bede sili vse v Argentinijo. Po fašističnih listih pa čitamo slavošpeve Mussoliniju, ki baje daje istrskemu ljudstvu dela in kruha, da je zadovoljno!

* **Zadeva umora bivšega Orjunaša Egidija Perica** še ni razčiščena. Policija je aretirane bivše Orjunaše, ki so pa deloma bili prijeti zaradi drugih obdolžitev, izročila sodišču. Kdo je morilec, še ni dognano. Obenem s tem zločinom se med drugim ponovno preiskuje zadeva umora rudarja Fakina v Trbovljah. Klerikalno časopisje je po svoji stari ostudni navadi ta zločin grdo zlorabljalo, dasi še ni pojasnjen. Mi pa rečemo samo, naj oblastva store vse, da se zločinec razkrinka in kaznuje, kakor zahteva pravica.

* **Italijanska torpedovka v naših vodah.** Ko je parobrod Jadranske plovitve «Kozjak» plovil iz Zlarina v pristanišče Prvič, je kapetan nenadoma opazil neko torpedovko, ki je naglo plovila proti svetilniku Tjasmica. Kapetan «Kozjaka» je odredil, da se torpedovka pozdravi z zastavo, s torpedovke pa ni bilo odzdrava. Torpedovka, ki je imela italijansko zastavo, je z veliko naglico odplovila proti Italiji. Zadeva je prijavljena našemu vojaškemu oblastvu.

* **Poplavne znamke z zvišano vrednostjo se vzamejo iz prometa.** Ministrstvo pošte in brzojava je odredilo, da se vzamejo iz prometa poplavne znamke z zvišano prodajno vrednostjo: 0.25 + 0.25, 0.50 + 0.50 in 1 + 0.50. Pošte teh znamk ne bodo več prodajale. Znamke, ki so že v rokah občinstva, pa se lahko uporabljajo ali zamenjajo do konca septembra 1928. Zamenjajo se pa samo za druge znamke in vrednotnice, a ne za denar.

* **Pobiranje davkov v Hercegovini.** Časopisje piše, da se v Hercegovini na strahovit način izterjavajo davke. Doslej se je od sadilcev tobaka izterjeval davek tako, da se je davčni zaostanek enostavno odtegnil od kupnine za tobak. Letos pa davkarje ne čakajo na to, marveč izterjavajo vnaprej zaostanke in jemljejo ubogemu seljaku živino, ki gre brez milosti na boben.

* **Nova tvornica čokolade v Lescah.** Tekom tega meseca bo dozidana in otvorjena v Lescah nova tvornica čokolade. Njen lastnik, g. Adolf Zavrtnik, je primorski rojak, ki se je po prevratu iz Trsta preselil v Lesce in pričel tukaj z izdelovanjem čokolade, ki je zaradi svoje izvrstne kakovosti že sedaj znana širom naše domovine.

* **Kuponska trgovina z urami zadržana.** Tvrda Manufacture Jiem iz Annesa (Haute Savoie) pošilja v našo državo pisma, s katerimi vabi prebivalstvo, naj kupuje ure po kuponskem sistemu. Ker je v naši državi tako trgovanje prepovedano, je ministrstvo odredilo, da morajo pošte take pošiljke vračati kot nedovoljene.

* **Voz se je prevrnil v Zgornjih Hočah** na 18-letno deklo Marijo Javornikovo ter ji zlomil levo

roko. Slična nezgoda se je dogodila tudi 28letnemu viničarju Kolmaniču v Cogetincih. Nanj se je prevrnil s poljskimi pridelki naložen voz ter mu zlomil levo nogo. Oba ponesrečenca se zdravita v mariborski bolnici.

* **Nezgodna pri delu.** V tovarni kovinskih izdelkov Bloudek & Comp. v Ljubljani je tako zvana «ekscentrična preša» odtrgala delavcu Lenartu Zupanecu, doma iz Kroke, kazalec desne roke. Zupanec so morali prepeljati z rešilnim avtomobilom v bolnico.

* **Gozdni požar.** Pod Bistriško planino, na tako zvanih Ravneh, je preteklo sredo začelo goret v gozdu g. Polaka, ki je poslal takoj svoje ljudi na mesto požara, da bi ogenj pogasili. Na pomoč so prihiteli tudi svetoanski gasilci, ki so prvič nastopili. Pri ognju so ostali en dan in eno noč in se jim je po trudapolnem delu posrečilo, požar omejiti in na videz tudi pogasiti. Podzemeljski štori pa so mirno tleli naprej in tako se je v soboto zopet pokazal ogenj. Zopet so prišli gasiti, pa zopet so pogasili le na videz. Gorelo je kar naprej. Šele dež je požar pogasil. Vprašanje nastane, kako je začelo goret. Domneva, da je kdo nalašč zažgal, ne bo držala, pač pa je nastal požar po odvrženi cigareti. Ti nesrečni kadilci nimajo toliko čuta odgovornosti za nevarnost in mečejo v taki suši svoje čike v suho travo.

* **Nezgodna na pašni.** V Čermljenški si je 14letna pastirica Helena Kronvoglova zlomila levo nogo, ker je padla, ko je odganjala kravo z njive. Ponesrečenko so morali prepeljati v mariborsko bolnico.

* **Vojaška straža ustrelila neznanca.** Skozi Vrta pod Triglavom je prišel tó dni neznan moški, katerega je vojaška straža prijela in odpeljala proti Mojstrani. Neznanec je izjavil, da se piše Jože Cuder, legitimacije pa ni imel. Pri slapu Peričnik je začel neznanec bežati. Vojak, ki ga je videl, je oddal nanj več strelcev; en strel ga je zadel v hrbet. Zgrudil se je mrtev na tla.

* **Preprečena požarna nevarnost.** Ko je te dni zjutraj začelo v Mariboru deževati, se je v hiši št. 27 v Prešernovi ulici zaradi strele užgala električna žica. Pravčasno pa je bil pozvan monter električnega podjetja, ki je tok prekinil, in tudi gasilci so po temeljiti preiskavi dognali, da še ni začelo tleti. Tako je bila v hiši preprečena velika nevarnost.

* **Utopljenec Arnuš najden.** Pred kratkim je utonil osmošolec Milan Arnuš, ki je postal 8. t. m. žrtve Drave. Dne 12. t. m. so ga našli pri Sv. Marku, kjer je Drava naplavila truplo nesrečnega dijaka. Pogreb se je vršil 13. t. m. Nesrečnim staršem naše iskreno sožalje!

* **Smrtna nesreča kolesarja v Prekmurju.** Iz Večeslavcev nam pišejo: Dne 7. t. m. je padel s kolesa na cesti pri Domajncih naš trgovec Rogan Janoš tako nesrečno, da je 12. t. m. umrl v bolnici v Radgoni, kamor so ga po nesreči prepeljali. Dobil je pri padcu tako hude poškodbe v trebuhu, da mu tudi takojšnja zdravniška pomoč ni mogla več pomagati. Preostalih naših sožalje!

* **Živo srno so ujeli.** Ko se je nedavno po opravih mudil kotredeški župan, g. Martin Drnovšek, v Znojiljah, je opazil bežečo srno, ki se je kmalu zamotala v gosto robidovje, iz katerega se ni mogla rešiti. Gosp. Drnovšek je srno živo ujel ter jo izročil zagorskim zakupnikom.

* **Mrtvo so našli v gozdu pri Žlici nad Zužemberkom** 70letno Ano Plutovo, ki so jo pogrešali že od 8. t. m. Nesrečni se je omračil um ter je umrla bržčas od lakote.

* **Ciganska bitka v Gotni vasi.** V Gotni vasi sta se stekli sredi ceste ciganski družini Jurkovič in Brajdič. V pretepu so vrgli cigani eno ciganko v potok. Morda bi tekla tudi kri, če ne bi Brajdiči zaplenili Mateju Jurkoviču vojaške karabinke, ki so jo izročili orožnikom.

* **Vlom na kolodvoru.** Nedavno zvečer so opazili na laški postaji, da je bilo vlomljeno v prtljajno čakalnico in da je bila odnesena prtljaga gospe Karoline Höflerjeve iz Gradca v vrednosti 3000 Din. K sreči je bil vlom odkrit pred odhodom vlaka proti Celju, s katerim je vlomilec nameraval zbežati v varno zatišje. Tako so ga pa kmalu našli skritega v neki koruzi blizu pokopališča ter ga

1,200.000 Din je zadel ...

ali pa: 60, 80, 100, 200, 300, 400 ali 800 tisoč Din je zadel ta in oni, čitate vedno v novinah, ko se vrši žrebanje v V. (milijonskem) razredu drž. razredne loterije.

Vsakdo zavida tem srečnežem dobljena bogastva in marsikdo vzdikne:

„Da bi jih zadel jaz.“

Da tudi Vi zadenete tak dobiček, je potrebno, da si kupite našo srečko državne razredne loterije, kajti, še nihče ni prišel do dobitka brez srečke.

Milijonski razred prične z žrebanjem že prvega novembra, zato je zadnji čas za naročitev srečk. Imamo le še nekaj neobnovljenih srečk, ki jih bomo poslali onim, ki bodo srečke takoj naročili po spodnji naročilnici. Tako boste igrali že v IV. razredu. Žrebanje tega razreda se bo vršilo že 5. oktobra. Naročilnico izstrižite in jo natančno izpolnite. V kuverti jo odpošljite na naslov:

ZADRUŽNA HRANILNICA r. z. z o. z.
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 19.

NAROCILNICA.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c.

Pošljite mi takoj sledeče srečke IV. razreda drž. razredne loterije. in sicer:

..... celih po Din 400.—

..... polovičnih po Din 200.—

..... četrtinskih po Din 100.—

Pošljite mi poštno položnico, da Vam znesek takoj nakažem.

Razločno pisati!

Podpis in natančen naslov

prijeli. Dognalo se je, da je storilec Friderik Hribnik, slaščičarski pomočnik iz Celovca, ki ima na vesti še razne druge tatvine.

* **Brezobziren voznik.** 65letna gluhonema občinska reva Marija Čopova je te dni nabirala po Kurji vasi pri Jesenicah miločare, za njo je privozil po poti Jože iz Zabreznice, ki je z vozom, naloženim z različnimi poljskimi pridelki, siroto podrl na tla, da sta ji šla prvo in zadnje kolo čez obe nogi tik pod kolena. Videvši, kaj je storil, je pognal voznik konja v dir, da bi ušel, toda mimo idočih delavci so ga ustavili ter prisilili, da je vzel poškodovanko na voz in jo prepeljal v njeno bivališče na Jesenicah.

* **Preprečeni vlom v Mariboru.** Mariborska policija je že pred leti uredila nadzorovanje onih stanovanj, ki ostanejo v počitnicah brez varstva. Letos so detektivni in stražni nadzirali 35 stanovanj in so bila ta stanovanja obvarovana vlomilskih posetov. Vlomilci pa imajo v točni evidenci vsa nenadzorovana in zapuščena stanovanja. Tako je neka gostilničarka na Tržaški cesti sredi noči opazila na stehi svojega kegljišča nekega moža, ki se je previdno oziral na vse strani. Ker je bilo jasno, da je imel možak slabe namene, je zbudila v hiši stanujočega orožnika, ki je pazil, kaj bo mož na stehi kegljišča napravil. Orožnik je možu na stehi zaklical in ker se ta ni odzval, je parkrat tudi ustrelil. Čulo se je podiranje desk in bežanje. Drugo jutro so videli, da so vlomilci že odtrgali od stene kegljišča nekaj desk in da so očitno hoteli se splaziti skozi nastalo odprtino na drugo dvorišče ter obiskati stanovanje hišnega posestnika, ki je bil odsoten.

* **Vlom v Duplah.** V Duplah pri Križah sta 8. t. m. vlomila Anton Likovič in Stanko Pušar v zaklenjeni čebeljak posestnika Jožefa Štulerja ter mu odnesla več medu. Razen tega je Likovič ukradel 9. t. m. iz nezaklenjenega skednja Stanku Pušarju na Okroglem pri Naklem skoro novo obleko, rjav suknjič, par novih rjavih in par črnih čevljev.

* **Izgnali so cigane.** Dve ciganski družini sta se hoteli utaboriti v okolici Maribora, a sta bili ta-

koj izgnani iz okoliša in bosta poslani nazaj na Hrvatsko, odkoder sta prišli. Prišla je namreč stroga naredba iz notranjega ministristva, da se morajo cigani-nomadi kakor nekaj takoj izgnati iz območja vsakega policijskega oblastva ali orožniške postaje ter odpremiti v domačo občino, kjer jih je treba prisiliti k stalni naselitvi.

* **Sleparstvo z reklamnim stotakom.** Cerkljansko gasilno društvo je izdalo ob priliki odkritja spominske plošče pokojnemu starosti gasilske zveze, g. Francu Barletu, reklamne stotinarske bankovce. S takim reklamnim stotakom je prišel nedavno neki možki v dalmatinsko klet v Kranju. Z njim je plačal žganje in dobil nazaj nad 90 Din drobiža. Lastnik gostilne je takoj, ko je opazil sleparstvo, naznanil zadevo orožnikom.

* **Tatvina v Češnjicah.** V Češnjicah je bilo ukradenih živih Angeli Vidmarjevi več stvari, med njimi srebrna ovratna verižica. Tatvine je osumljena neka natakariča, rojena v Hamburgu, ki je neznanokam pobegnila.

* **Iz hiralnice v Ljubljani je pobegnil invalid** Janez Erlah, rojen leta 1871. na Koroški Beli in tja pristojen. Erlahu je nekoliko omračen um. Mož je oblečen v črne blače, s'vkast telovnik in suknjič. Kdor bi kaj vedl o njem, naj javi to ljubljanski policiji.

* **Grožnja z revolverjem.** Te dni ponoči sta se strela v Gosposki ulici pred hotelom «Zvezda» v Celju gostilničar M. iz Savinjske doline ter mesarski pomočnik K. iz Celja. M. je popival več večer v gostilni in kavarni v družbi dveh moških in neke lahkožive ženske. Pri sebi je imel večje vsoto denarja, ki jo je bil izkupil za hmelj. Iz ljubosumnosti sta se strela z mesarskim pomočnikom. M. je potegnil revolver, nameril pomočniku na prsi in sprožil. Na srečo ni bilo v cevnikakega naboja. Mimoidoči mesar g. Alojzij Hohnjec je opazil nevarno situacijo, v kateri je bil pomočnik, skočil na besnega gostilničarja in mu iztrgal orožje iz rok.

* **Drzen vlom pri belem dnevu v Celju.** Dne 13. t. m. dopoldne so videli stanovalci vile doka-

torja Vrečka v ulici Benjanima Ipavca stopiti na dvorišče neznanega dobro oblečenega tujca. Mislili so, da hoče posetiti dr. Vrečka. Cez nekaj časa so ga zopet videli oditi s težkim kovčgom v rokavih. Šele pozneje se je izkazalo, da je neznanec vlomil v podstrešno sobico, kjer spita kuharica in sobarica dr. Dragotina Vrečka. Odnesele jima je kovčeg z vso obleko in perilom. Policija zasleduje vlomilca, vendar do danes še brez uspeha.

*** Poskušen beg iz sodnih zaporov.** V zaporih okrajnega sodišča se nahajata Karel Bečan iz Preddvora, ki je izvršil večjo tatvino v gostilni Hraštnik na Gorenji Savi, in Pušar iz Podbrezj, ki je obtožen tatvine čebelnih panjev. V noči od četrta na petek v minulem tednu sta hotela izkopal v 1 m debelem zidu luknjo, da bi pobegnili. Kapanje pa je k sreči vzbudilo pozornost jetničarja Vreša, ki je poklical orožniško patruljo. V celici so našli že močno izdolben zid. Bečana in Pušarja so morali zvezati.

*** Oživljajo stare vrste živali.** Na jugu Rusije leži sredi ogromne stepe nekdanje plemiško veleposestvo Askanja-Nova. To je tako zanimivo posestvo, da se bo zanj težko našlo primera. Tu se namreč ukvarjajo s poskusi, da bi spravili izumrle živalske vrste zopet na svet v novih, čim podobnejših tipih. Pred dobrimi štirimi leti so opazili, da se nahajajo na tem posestvu živali, glede katerih se ni dalo razumeti, kako so došle v to pokrajino. Tako n. pr. so našli neko posebno vrsto konj, pol konja, pol cebra in zanimive potomce starih bivolov-bizonov. Te in še druge čudne pasme se dajo razl. žiti samo na ta način, da so si razne živali od domačita do eksotičnih iz nekdanjega graščinskega malega zoološkega vrta izbrale okolico Askanje-Nove ter se tu v popolni prostoti križale med seboj. Tem so se zatekli tudi ojaški bivoli-bizoni iz beloveškega pragozda. Pravih bizonov je danes samo še okrog 700 na svetu, o r. g. Askanje-Nove je pa nastala nova bizenska vrsta ali pasma. Razvoj živalstva na Askanja-Novi so vzel. roke znanstveniki in tekom štirih let so že dosegli nepričakovane rezultate. Iz vseh del v sveta so zbrali tu razne posebno zanimive živalske eksemplare in sedaj imajo že izračunano, v kakšnih letih bodo obnovili razne, s. o. raj. že. i. un. rie vrste.

*** O sreči lahko govori vsaka gospodinja,** ker se ji nudi prilika, da lahko pere z Radionom. Perilo pusti preko noči v vodi, a drugega dne se lahko v času pripravljanja obeda pol ure kuha v Radionu in opere, da bo belo kakor sneg.

*** Pri vpadnem rjavosivem obrazu, utrujenih očeh, slabostih, potlostih, hudih sanjah, želodčnih bolečinah, pritisku krvi v glavo ali kadar človek živi v mislih, da je bolan, se priporoča, da nekaj dni zapored popijemo na tešče kupico prirodne grenčice <Franz Josefa>. V zdravniški praksi zatorej predvsem uporabljajo vodo <Franz Josefa>, ker na lahko odstranjuje vzroke mnogih bolezenskih pojavov. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.**

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

KAKO ŽIVE RASTLINE.

Kadar sejemo žitna zrnja, sadimo sadeže, mišimo, naj nam obrodi obilen sad, ki ga porabimo za prehrano družine, deloma za krmo in nastelj živini. Ko zasajamo sadno drevo, želimo, da kmalu odraste ter rodi mnogo dobrega sadja, ki ga istotako porabimo bodisi sveže, posušeno ali konzervirano kot osvežujočo hrano.

Pri takem delu pa pomislimo malokdaj, kako so ustvarjene rastline, česa potrebujejo za dobro rast in obilno roditev sadu, kako in v kakšni obliki sprejemajo hrano in jo prebavljajo. Tudi o tem ne mislimo, da so tudi rastline živa telesa, ki potrebujejo prav tako kot žival in mi: hrane, vode, zraka, svetlobe in toplote. Premalo razmišljamo o pravkar navedenih stvareh; toda vedeti nam je treba, ker le potem bomo rastline sadili in oskrbovali prav ter nam bodo tudi bogato poplačale z obilnim pridelkom. Vemo, da je vsako

delo brez temeljitega znanja slabo, polovičarsko in ne da nikdar zaželjenega uspeha. Ali ni resnica, da je nevednost najdražja stvar na svetu?

Za lažje razumevanje rastlinskega življenja moramo poznati najprej, kako je ustvarjeno rastlinsko telo. Vsled tega hočem v kratkem pojasniti rastlinsko življenje v toliko, kolikor je neobhodno potrebno vedeti vsakemu kmetovalcu.

Znano nam je, da sestoji vsaka rastlina iz dveh delov: podzemskega in nadzemskega. Ta dva dela imata: korenino, deblo (krono), liste, cvet in plod. Vsi imenovani deli imajo svoje posebne oblike in opravila. Te dele imenujemo tudi »organe«. Korenina, steblo in listi služijo za sprejemanje, prevajanje ter prebavljanje in presnavljanje hrane; cvetje in plod pa imata namen, napraviti seme, s katerim si rastlina pomnoži in ohrani vrsto.

Potrebno je, da si поблиže ogledamo posamezne dele ali organe, njih delo in namen.

1.) **Korenina.** Potom korenine je rastlina utrjena v zemlji ter jo drži po konci; z njo sprejema tudi največ hrane. Pomisliti moramo, kako močno morajo korenine držati drevo, da ga ne podero viharji. Seveda se zgodi tudi to, ako drevo rase v peščeni zemlji ali če je vihar le presiljen. Korenina ne poganja nikdar hitro. To nam je dobro vedeti, da ne zamenjamo korenine s podzemskim stebлом. Podzemsko steblo imajo le take rastline, ki jih razmnožujemo s potaknjenjem (boka, jagodičevja).

Znano nam je, da so korenine raznolike. Kar se tiče naših žit, trav in sočivja, naj navedem dve vrsti. Pri enokaličnicah, t. j. rastlinah, ki kale samo z eno kalico (žita, trave), so korenine vlaknate ter obstoje iz mnogo enakih vlaken ali koreninic ter vse poganjajo iz ene točke. Pri dvo-kaličnicah, t. j. pri takih rastlinah, ki vzkale z dvema klicama (fižol, grah, detelja, bob itd.), pa imamo glavno korenino, ki poganja navpično v zemljo, imenovano srčno korenino, ob njej so pa narasle stranske tanjše korenine.

Če pregledujemo korenine bolj natančno, opazimo, da so porasle s prav tankimi koreninicami; s temi srkajo hrano. Te koreninice so tako tanke, da jih komaj opazimo, imenujemo jih koreninske lasce ali sesalne korenine.

Pri sadnem in tudi drugem drevju opazimo (dobro vidimo pri drevesu, ki ga je podrl vihar) debelejšje in tanjše korenine. Korenina je podobna krvni žili, ki se razcepi v vedno tanjše žilice tako, da so nazadnje nevidne očem; te preprežajo vse dele telesa. Debele korenine so drevesu opora, tanjše sesalne koreninice so daleč od debela ter preraščajo vso okolico. Če korenino izrujemo, vidimo, da je vsa porasla s prstjo, ki se drži okrog. Konec vsake laskavice je pokrit z nekako kapico, ki jo imenujemo koreninska kapica. Le-ta varuje nežne dele korenine, da se ne poškoduje pri rasti, ko prodira zemljo.

Najvažnejše so sesalne koreninice; z njimi srkajo rastline v vodi raztopljene redilne snovi, ki pa morajo biti v taki obliki, da jih morejo sprejemati. Sesalne koreninice ne morejo sprejemati samostojnih prvin, temveč te prvine so zato primerno spojene med seboj. (Dalje.)

„To bo pa za naprej“

(Iz Roža.)

Živel je nekoč tesar, ki je imel na moč dobro ženo. Kjer je vedela in znala, mu je skušala ustreči.

Kadar je prinesel mož svoj zaslužek domov, je vselej dal nekaj ženi, nekaj je pa shranil, češ:

«To bo pa za naprej.»

Kaj tesar s tem misli, tega žena ni vedela, moža pa tudi ni marala nadlegovati z vprašanji.

Ko ji tesar nekoč zopet tako daje od svojega zaslužka, pride v hišo popotnik in prosi vbo-gajme. Žena mu dá mleka in kruha, ko pa mož odide, še povpraša, kdo da je.

«Jaz sem Naprej», se odreže popotni človek, ženica pa vsa vesela:

«A, tak vi ste Naprej?! Hvala Bogu, da ste prišli! Moj mož že toliko časa hrani za vas. Ka-

dar kaj zasluži, dene vselej nekaj na stran in pravi, da bo to za »naprej! Čakajte, vam pa kar prinesem, kolikor imam pripravljenega.»

Res se žena kmalu vrne in izroči popotniku štiri sto srebrnih goldinarjev. Tujec se naglo zahvali in jo brž odkuri dalje ...

Ko se zvečer mož vrne domov, mu jame žena vsa srečna in vesela praviti, da je prišel Naprej in da mu je dala vse, kar je bilo pripravljenega zanj.

«Nora baba,» se razjezi tesar, «zdaj si pa vrgla vse najine prihranke potepuhu v žep! Čakaj, po svetu pojdem! Ako najdem neumnejšo od tebe, ti ne storim ničesar žalega, ako ne, potem pa le glej!»

Ob teh besedah zapusti tesar domačijo in prestrašeno ženo ter jo mahne po svetu. Hodi in hodi in pride na planino, kjer so ljudje baš obdelali velik mlinski kamen in se posvetovali, kako bi ga spravili v dolino, ker ni bilo nič pota tam. Pa se oglasi najstarejši:

«Najmlajši naj vtakne glavo v luknjo, pa zavalimo vse skupaj navzdol. Ko se prikotali v dolino, naj zakriči, pa bomo našli njega in kamen.»

Vsi so bili zadovoljni s tem nasvetom.

«No, ti so že neumnejši od moje žene», si je mislil tesar in krenil dalje. Hodi in hodi in pride do gradu. Pred gradom ga ogovori grajska gospodična in ga vpraša, kdo je.

«Vseveden», se odreže tesar.

Gospodična mu zdalej potoži, da ji je prešla dragocena biserna ogrlica. Tri sto goldinarjev da mu rada da, ako jo najde.

«Brž vam ne morem povedati,» pravi tesar, «dajte mi tri dni odloga, potem bomo videli.»

Gospodična je zadovoljna in ga odpelje v grad. Tam mu odkaze sobo in mu dá služabnika, ki mu streže kakor imenitnemu gospodu. Ko sluga na večer vpraša tesarja, ako še kaj želi, ta odkima in zamrmra:

«Bog bodi zahvaljen, enega že imam.»

Sluga prestrašen odide in začne med služabniki tožiti, da je bolan. Zato za drugi dan dá gospodična gostu drugega služabnika. Ko spet ta na večer vpraša gosta, ako še kaj želi, tesar zopet odkima in zamrmra:

«Bog bodi zahvaljen, imam že dva!»

Tudi ta služabnik zdaj prestrašen odide in začne tožiti, da je bolan. Tako doleti gospodična za tretji dan gostu še tretjega služabnika. Na večer sliši zopet ta zagodnjati gosta:

«Bog bodi zahvaljen, zdaj imam pa že vse tri!»

Sluga se prestraši, da se ves tresne in komaj odmotovili iz tujčeve sobe. Spodaj vpraša svoja dva tovariša:

«Ali je vama gost kaj rekel zvečer, preden je vaju odslovil?»

Prvi in drugi povesta, kakšno sta morala slišati.

«Potem ni dvoma, da ve, kaj smo storili. Temu človeku ne bo mogoče utajiti tatvine. Biserna ogrlica, ki smo jo ukradli gospodični, bo zdaj naša nesreča.»

Pomenkujejo se in posvetujejo in nazadnje sklenejo, da mu vse priznajo in ga skušajo prepričati in pregovoriti, naj jih ne izda. Vrniti hočejo na kak način tudi dragoceno ogrlico, poleg tega pa dado še njemu vsak po sto srebrnih tolarjev.

Drhte in skesano mu četrty dan zjutraj služabniki priznajo svoj prestopok in ga prosijo milosti.

«Ali imate kaj gosi v gradu?» vpraša tesar.

Ko mu pritrdijo, jim veli, naj ogrlico zatlačijo gosi, da jo bo požrla, pa bo vse dobro. Nato mu odštejejo vsak po sto tolarjev, takoj zatem pa že tudi pošlje gospodična ponj.

«Ali bo mogoče izvedeti, kje je ogrlica?»

«I, seve, tale gos jo je požrla,» pravi tesar.

Gospodična brž ukaže pobit gos. In glej, dragocena ogrlica je najdena! Vsa srečna odšteje gospodična vsevednemu gostu obljubljenih tri sto goldinarjev, pa še jedi in pijače mu dá na pot.

«No, tudi tu so neumnejši od moje žene», se veselo smeje tesar, ko gre po svetu dalje. Kar ne

more se nasmejati, tako se mu zdi imenitno vse skupaj.

Ko tako veselo kroži spotoma, sreča žensko, ki se glasno čudi njegovi dobri volji.

«I, kaj ne bom vesel, ko prihajam iz nebes», se odreže tesar, ona pa brž:

«Joj, iz nebes? Ali ste kaj videli mojega moža tam? Pred dvema letoma se je preselil v večnost.»

«Seveda sem ga videl», pravi tesar. «Revež je tam, revež. Svinje mora pasti in ves razcapan je že.»

Ženski se milo stori. Zato povabi nebeškega gosta s seboj, ga nahrani in napoji, mu naveže v culo moževne najboljše obleke in še štiri sto goldinarjev mu dá povrhu, naj jih nese možu, da bo v nebesih imel za priboljšek.

«Bom že pošteno odrajtal», pravi tesar in jo brž mahne naprej. Grede sreča mladega možkega, ki je jezdil na iskrem beleu.

«Šment», si misli tesar, «ali le to ni sin rajnega?»

Skrrije se tedaj za grm in oprezuje, kam pojezdi mladi človek. Ko vidi, da krene tja, kjer dobil on obleko in denar, skrrije brž culo v grmovje. sam pa sede ob poti, povezne klobuk na tla in ga tišči z obema rokama na rušo. Kmalu prijezdi mladi človek na istem beleu nazaj in hlastno vpraša tesarja:

«Ali ste kaj videli kakšnega človeka s culo iti tod mimo?»

«Seveda sem ga», pravi tesar. «pa še kako se mu je mudilo.»

«Ali bi hoteli skočiti za njim?»

«Bi! Samo tukajle pod klobukom imam tako lepega ptiča, pa ne vem, kam bi ga shranil.»

Mladi jezdec brž skoči s konja in se ponudi, da bo on čuval ptiča.

«Pa dobro tišcite na kraje, da vam ne odfrči», naroči tesar, zajaše belca in oddiija.

Oni čaka, čaka, ko pa tujca le ni nazaj, dvigne klobuk, toda o prelepi ptici ni nikjer sledu. Zdaj šele spozna, da je popotnik iz nebes ukanil tudi njega. Ves osramočen gre domov. Prej je bil mater onegavil, kako more biti tako lahkoverna, da daje takemu klativitezu obleko in denar, ko pa zdaj mati vpraša, kako je opravil on, se odreže:

«Oh, dobro! Tisti človek je bil res iz nebes, pa sem mu dal še konja, da bo prej spet pri očetu.»

Tako je zekril sin rajnega svojo sramoto, tesar pa je odšel po klobuk in obleko, čim je opazil, da je mladi krenil domov.

«No,» je dejal, «zdaj vidim, da je na svetu še dosti, prav dosti neumnejših od moje žene.»

Zadovoljen tedaj odjezdi proti domu. Culo lepe nove obleke, belca in tisoč srebrnih tolarjev je imel, zato je pač lahko pogrešil tistih bore štiri sto, ki jih je bila njegova žena dala popotnemu «Napreju».

Ženkica, ki ga je doma v strahu pričakovala, je bila nemalo začudena, ko je zagledala možev vedri obraz. Ko ji je pa šele pojasnil in pokazal, kaj vse je pridobil na potu, se je vsa blažena nasmehnila, češ:

«Brez mene vsega tega ne bi bilo.»

«Zato ti pa tudi ne porečem nikoli več žal besede», jo je pohvalil tesar in zadovoljno živel z njo v blagostanju še dolgo vrsto srečnih let.

Ivan Albrecht.

Hlapec brez imena

(Iz Roža.)

Za Celovcem nekje je prišel mlad župnik na faro. Župnišče je imelo precej veliko kmetijo in je moral župnik imeti po več poslov. Najel je bil že kuharico in dekle, dve prav pridni dekleti, samo hlapca mu je še manjkalo, pa nikakor ni mogel dobiti primerne fanta. No, tedaj pa pride mimo popoten mladenič, češ, da išče zaslužka in prosi podpore. Kuharica pokliče župnika, ki mu je bil mladi tujec kar na prvi pogled všeč.

«Če iščeš zaslužka,» mu pravi, «ti pač ni treba podpore. Pri nas baš rabimo hlapca, pa lahko kar ostaneš.»

Fant je bil s tem zadovoljen in se je kar na mestu udinjal. Bil je prav pridren in je zelo vestno opravljal vsa svoja dela, pa tudi sicer se je vedel tako, da je bilo vse zadovoljno z njim. Čez nekaj časa ga potem pokliče župnik k sebi.

«Prav zadovoljen sem s teboj,» mu pravi, «samo čisto sem te bil pozabil vprašati, odkod si in kako ti je ime.»

Hlapec nekam sramežljivo pogleda in se obotavlja.

«Je tako s tem,» začne nazadnje, «da me je skoraj sram povedati. Staršev nisem nikoli poznal in tudi ne vem, kje sem bil rojen. Vedno sem bil pri tujih ljudeh. Ko so se me v enem kraju naveličali, sem šel pač v drugega, tako da vam sam ne vem povedati, odkod sem prav za prav.»

Župniku se je fant zasmilil.

«Nič ne bodi preveč žalosten,» mu reče, «Bog za vse skrbi. Ako ostaneš pridren, kakor si bil doslej, lahko ostaneš pri nas, dokler te bo volja. Ali kakšno ime so ti pa vendar dali pri krstu?»

«Bog ve,» pravi hlapec še bolj žalostno, «klicali so me vedno tako, da me je res sram povedati!»

«Kako pa le neki?»

«Piškav zob», odvrne hlapec.

«No, seve,» pomilovalno odvrne župnik, «to ime res ni za človeka. Te bomo rajši kar naprej klicali za hlapca.»

Pri tem je ostalo dolgo časa, polagoma se je pa zazdelo tudi kuharici čudno, zakaj hlapca nikdar nihče ne pokliče po imenu. Premišluje in preišluje in nazadnje le ne more več premagati svoje radovednosti, pa ga vpraša na samem, kako mu je ime. Hlapec se spet obotavlja in obotavlja ter nazadnje pravi:

«Oh, no, če že mora biti, bom pa povedal! 'Dominus vobiscum' mi pravijo. Saj veste, da mi je nerodno tako ime. Zato me je bilo tudi sram povedati.»

«Saj res,» meni kuharica, «te bomo že kar raje klicali le rajši za hlapca.»

Pri tem je ostalo. Niti župnik niti kuharica nista nikdar omenila hlapčevega imena, da se ne bi ljudje norčevali iz njega. Tako je minilo skoro leto in dan. Hlapec je bil vedno enako pridren in ga je imela rada vsa fara. Njegova poštenost in vesnost je bila tako vzgledna, da so vsi gospodarji radi priporočali župnikovega hlapca svojim poslom v posnemanje.

Končno je jela še dekle mikati radovednost, kako je prav za prav hlapcu ime. Dolgo se je pre-agovala, nekoč pa ga le vpraša.

Hlapec se spet začne izgovarjati, kako mu je nerodno povedati, ko pa zveni njegovo ime tako čudno.

«I, saj si vendar kristjan, ali ne? se čudi dekla.

«Tisto že,» pravi hlapec, «ali z mojim imenom je vendar križ. 'Mene — srbi' mi pravijo.»

«Bog pomagaj,» se zavzame dekla, «s takim imenom pa res ni nič.»

Da ne bi poštenega in prijaznega mladeniča spravljala v zadrego, tudi dekla noče izdati hlapčevega nerodnega imena. Tako spet mine skoro leto in dan. Zgodí se pa, da mora župnik nekoč po opravkih v mesto in ostanejo posli sami doma. Nihče ne misli nič hudega, vsak opravlja svoje delo, a pod noč naenkrat izgine hlapec. Ko se vrne župnik domov, opazi, da je izginil ves denar. Vpraša kuharico, vpraša dekle, toda nobena ne ve nič. Ko pa hoče vprašati še hlapca, ga ni nikjer. Zdaj so brž vsi vedeli, da je denar odnesel hlapec.

Spet mine dokaj časa. O denarju in o hlapcu ni niti duha niti sluha. Na žegnanje med mašo se pa dekla nekako ozre na možko stran v cerkvi in nenadoma zagleda pobeglega hlapca.

«Mene srbi.»

Ta se niti ne zmeni za to, a dekla le ponavlja:

«Mene srbi.»

«Se pa popraskaj,» ji odvrne kuharica, se pri tem nekako okrene in zdajci tudi ona opazi na možki strani pobeglega hlapca. Da bi župnika opozorila nanj, se prerije k angelski mizi in šepče proti oltarju:

sije na nočnem nebu in tako tvori celoto.

Slična celota se vidi pri 7 prednostih, katere ima

Schicht
Terpentin-
Milo s svojim prednostmi

«Dominus vobiscum —»

«Komu sem le danes prepočasen,» si misli župnik, «da mi ne da miru.» Ko pa pride naposled do tega, da se obrne proti srenji, zagleda tudi on tatinskega hlapca.

«Ljubi farani,» vzklikne zdajci, «prosim vas, držite 'piškav zob'!»

Vsa cerkev se zgane, ker menijo pač vsi, da se je župniku zmešalo. Preden pa je minila maša in so mogli ljudje izvedeti, kaj je pomenila župnikova prošnja, ni bilo o pretkanem hlapcu nič več sledu...

Ivan Albrecht.

ŽENSKI VESTNIK

Sadje in zobje

Dognano je, da uživanje sadja zelo dobro vpliva na zobe. Ko grizemo in žvečimo sadje, se pri tem čistijo zobje. Kislina, ki se nahaja v sadju in ki jo dobimo med zobe in v zobe, uničuje vse tiste glivice, ki povzročajo gnjenje zob. Tudi zmečkane oziroma raztopi ta kislina zobni kamen, če se je pričel delati.

Sadna kislina je za zobe ne samo popolnoma neškodljiva, ampak celo koristna in vsekakor le dobro vpliva na razvoj zob. To velja pred vsem za jabolka. Jabolka so naravnost čistilo za zobe. A tudi drugače so zelo zdrava jed.

Med ljudstvom je razširjeno mnenje, da zvečer ni dobro jesti jabolka, in starši jih navadno prepovedujejo otrokom, češ, da jabolka težijo želodec in da človek po njih ne spi dobro. To je zmotno. Zdravniki so že davno dognali, da je zvečer najbolj zdravo jesti jabolka, ker uplivajo zelo dobro na prebavo in s tem tudi na lahko, mirno spanje. Seveda preveč se najesti jabolka, preden gremo spat, to tudi ni dobro. Eno ali dve jabolki, to zadostuje. Hruške pa zvečer niso priporočljive, ker so težje prebavljive. To velja tudi za suho sadje, ki ga je bolje zvečer ne jesti, četudi kuhano.

Zapaljeno perilo

Tudi pri največji pažnji se lahko pripeti, da perilo pri likanju kaj prismođiš z likalnikom, kadar je zelo vroč. Če si ti je primerilo, tedaj zmogli belo krpico v čistem kisu (jesihu), v katerem si raztopila malo kuhinjske soli. S to krpico zdrigni ožgano mesto in madež bo izginil, seveda če ni blago skoz in skoz prežgano. Izmij nato do-

lično mesto še z mlačno milnico (žajfnico). Ko se je posušilo, zlikaj dobro, in madež se ne bo več poznal. Drgniti pa moraš po zunanji strani t. j. na tisti strani, kjer je prismojeno, ne na notranji.

Da se ogneš nevarnosti, pri likanju kaj zapaliti, je sploh najbolje, če, dokler je likalnik zelo vroč, podlagaš vlažno krpo tam, kjer likaš.

Za kuhinjo

Buča kot prikuha. Jedilno bučo operi, olupi in zribaj kakor repo, nakar jo osoli in pusti stati pol ure. Iz ene žlice masti in moke naredi prežganje, na prežganje pa deni ožeto bučo, premešaj in dodaj žlico kisa. Ko si dušila kakih pet minut v kozi, prilij malo vode in pusti, da se dalje duši vsaj eno uro. Nato dodaj žlico kisle smetane, in ko se je malo prekuhalo, je jed gotova.

Nadevana jajca. Skuhaj tri jajca v trdo. Kuhana deni v mizlo vodo, da se ohladijo. Nato jih olupiš in prereži čez polovico in izdolbi ven rumenjake, ki jih deni v skledo in jim dodaj za oreh sirovega masla, ščep popra, par zrn soli, malo drobnega zreanega drobnega peteršilja, žlico naribanega parmezanskega sira in žlico sladke smetane (če boš dodaj še pol žlice francoske gorčice). Nato vse dobro zmešaj in nadevaj s to zmesjo izdolbene jajče polovice. Položi jih drugo zraven druge v skledo in na vrh vsakega nadevanega jajčka deni prav tenko odrezano urovega masla. Preden pa daš maslo, potresi jajca s krušnimi drobtinami. Ta jajca daš lahko s kubano in zabeljeno karfižolo na mizo, lahko pa tudi sama kot medjed ta'oj za juho.

Mešani kompot. Kuhaj v enem litru vode tričetrt kile sladkorja. Nato prideni eno kilo olupljenih in na krblj-če zrezanih krušk. Ko je 20 minut vrelo, prideni eno kilo olupljenih in na krblj-čičke zrezanih jabolk, in ko je tudi to vrelo 10 minut, prideni eno kilo olupljenih če'pelj. (Da moreš češplje olupiti, jih poprej popari s krompom). Vse skupaj na'ahko premešaj in kuhaj še 10 minut. Nazadnje prideni tri grame salicila in napolni kozarce s še gorkim sadjem. Kozarce pa moraš poprej ogreti, da t ne popokajo. Ko so se napolnjeni kozarci ohladili, potresi še vsakem sadje površ s salicilovim praškom, nato jih zaveži s pergamentnim papirjem in shrani na suhem kraju.

Kvaša za divjačino. Kakor znano, je divjačina najbolj okusna, če je prirejena v kvaši ali paci, kakor ravadno pravimo. Kvašo naredi tako-le: Nalij v lonec en liter vode in daj noter eno drobno zrezano čebulo, strok česna, koren peteršilja, en rdeč korenček, dve žbici, nekoliko zrn popra, košček muškatoovega cveta, en lovorjev list. Korenček in peteršilj morata biti na ploščice zrezana. Nato še osoli in vse skupaj kuhaj četr ure. Ko je kuhano in ohlajeno, prilij tričetrt litra kisa, nakar zlij to kvašo na meso. Meso divjačine, če je staro, pusti ležati v kvaši pet do šest dni, za mlado meso pa zadostuje 24 ur.

Pljučna pečenka po načinu divjačine. Vzemi eno kilo tako zvane pljučne pečenke, potegni z nje kože in žile, naredi kvašo in ohlajeno zlij na meso. Drugi ali tretji dan vzemi meso iz kvaše, ga pretakni (našpikaj) s slanino, najbolje s prekajenim špehom, osoli in položi v kozo, v kateri si razgrela veliko žlico masti in tri kocke sladkorja. Sladkor naj porjavi. Zraven prideni tudi zelenjavo, ki si jo pobrala iz kvaše. Nato peci tako dolgo, da postane pečenka mehka. Med pečenjem jo moraš večkrat polivati s sokom. Nato vzemi pečenko iz kože. Sok z zelenjavo vred pretlači skozi sito, nakar zlij sok zopet v kozo. V skodelici zamešaj tri žlice kisle smetane z žličico moke in to mešaje zakuhaj v sok. Če postane omaka gosta, prilij primerno juhe ali vode. Nato razreži pečenko, jo deni v skledo, in ko je sok par minut prevrel, ga zlij po pečenki. H taki pečenki naredi ali krušne cmoke ali polento ali pa stlačen krompir. Tudi makarone se podajo zraven.

Jabolčna mezga. Jabolka operi, izreži jim muhe, odstrani peclje ter jih razreži, vsakega na štiri dele. Stresi jih v lonec, prilij na en kilogram

jabolk eno do dve žlici vode, pokrij in duši, da se zmehčajo. Zmehčana jabolka pretlači skozi sito in stehtaj sok. Za en kilogram soka deni v lonec pol kilograma sladkorja in četr litra vode ter skuhaj sladkor, da je prav gost. Potem zlijaj vanj sok in dobro zmešaj, tako da se sladkor nikjer ne bo držal lonca. Postavi nato na ognjišče, da se počasi kuha kake pol ure. Kuhano mezgo nalij še gorko v steklenice, ki si jih prej v pečici dobro segrela. Ko si v štedilniku nehala kuriti, postavi steklenice v pečico, da se površ naredi skorja. Po vrhu potresi s salicilom ali pa položi v rum pomočen papir. Zaveži jih šele drugi dan s pergamentnim papirjem.

Praktični nasveti

Saje so prav dobro gnojilo za cvetlice lončnice kakor tudi za nekatere vrtno rastline. Saje polijemo s kropom in jih tako raztopljene po malem dodajemo vodi, s katero zalivamo. Zalivati pa smemo s tako vodo le rastline, ki še rastejo in cveto, ker potrebujejo takrat za svoj razvoj mnogo hranljivih snovi, ki jih stoprav vsebuje saje. Zelo priporočljive so saje za kumare, jagode, drobnjak itd., ker poleg svoje hranljivosti uničujejo tudi gliste.

Če krompirju koža razpoka, preden je kuhan, tedaj mu odlij vodo, ga zalij z mrzlo vodo in potem dalje kuhaj.

Da ohranimo sir dalje časa svež, ga je treba zaviti v tenko, prozorno tkanino (muslin), ki smo jo poskropili s kisom.

Galoše. Če so galoše dobile kako majhno razpoko ali se malo raztrgale, jih lahko sami zakrpamo, vsaj še za nekaj časa. Male trpentinovega olja zmešamo s smolo in pa s toliko kavčuka, da dobimo gosto zmes, ki se vleče. S tem zalepimo poškodovano mesto na galoši.

Satenasto perilo moraš prati v topli vodi, pomešani z boraksom. Belo svilnato perilo pa ohraniš v prvotnem stanju, ako zadnji vodi, v kateri izpiriš, dodaš malo sladkorja.

Bela kužuhovina se hitro umaže, a tudi lahko očisti. Zmešaj 100 gramov magnezije z 20 gr. tako zvanega «Zinkweissa» in četr litra bencina. To mešanico nadrgneš s ščetko na kužuhovino, in ko je kužuhovina zopet čista, jo dobro iztrkaj.

Plesen na ukuhanem sadju. Če sadje v kozarcih ni dobro zapeto ali pa ne dobro ukuhano, se rada pojavi povrhu plesen. Pomagaš si lahko s tem, da nasuješ v kozarce za prst debelo sladkorja in sicer drobno stolčenega.

Cvetlice v vazi ohranimo dalje časa sveže, če vržemo v vodo kušček bukovega ali kakega drugega lesnega oglja. Oglje očisti tudi vodo in jo ohrani dalje časa svežo.

Uvele cvetlice v vazi lahko zopet osvežimo, ako jim malo skrajšamo, oziroma odrežemo stebelca in jih potaknemo za trenutek v vročo vodo. To pomaga tudi bolnim rastlinam v loncih. Ako je sploh mogoče rastlino še rešiti, jo nekajkrat zalijmo z vročo vodo ali pa vanjo poveznimo lonec z rastlino.

Ako srebrnina kaže madeže, jo očistiš s tem, da jo deneš v vodo, v kateri se je kahal krompir.

Za snaženje kositraste (einkaste) posode je najboljša limona in sol.

ZANIMIVOSTI

Tudi letala lete na raketni pogon

Opelove vožnje z raketnim avtomobilom so vzbudile zanimanje za vprašanje pogona modernih prometnih sredstev z raketami. Vršile so se vožnje z raketnimi avtomobili in govorilo se je celo o raketnem poletu v vesolje. Manj pa je znano, da so delali Nemci nedavno tudi poizkuse z raketnim pogonom brezmotornih letal in velikih aeroplanov. Poizkusi so se v splošnem dobro obnesli. Delala jih je na pobudo Opelove tovarne neka družba z modeli svojega poizkusnega zavoda in z velikim brezmotornim letalom. V naslednjem hočemo na kratko orisati bistvo raketnega pogona brezmotornih letal.

Normalna raketa, kakršno poznamo tudi mi, se premika s pomočjo enostranskega pritiska, izvirajočega iz spodnjega dela, kjer gore sproti snovi, ki razvijajo visoko toploto. Taka raketa odnaša s seboj samo gorivo, ki je zaprto v nji. Lahko se pa spoji raketa s kakim prometnim sredstvom, ki bi ga vlekla za seboj. Najprej so delali nemški tehniki poizkuse z modelom brezmotornega letala. V ta namen so vzeli model enokrilnika brez repa, ki je bil narejen, da so lahko pritrdili nanj dve raketi. Prvi poizkusi so pokazali, da je treba rakete pritrditi tako, da model med poletom ne izgubi ravnotežja. Ko so prvotni defekt odstranili, se je več poizkusov posrečilo. Nekaj poizkusov so napravili z manjšimi raketami in hitrost poleta je bila običajna. Ko so pa pritrdili na model večjo raketo, je po startu hitrost neprestano naraščala in končno je letel model s hitrostjo 500 km na uro. Ker pa ni bil zgrajen za tako veliko hitrost, se je prelomil in padel na tla.

Po poizkusih z modelom so se vršili poizkusi s pravim letalom. V ta namen so vzeli brezmotorno letalo tipa race z višinskim krmilom sprejaj. Raketi sta bili tako veliki, da sta nadomestovali približno motor s 7 do 8 HP. Obe raketi je prižgal pilot sam s pomočjo električnega toka. Letalo je vodil pilot Stamer. Startal je brez najmanjše nezdode in letel tako mirno, kakor da bi imel najboljši motor. Letalo se niti treslo ni, kakor se trese motorno letalo. Pilot je mislil, da leti z običajnim brezmotornim letalom. V zraku je napravil celo dva kruga. Žal je te zanimive poizkuse prekinila nezgoda. Pri naslednjem poletu je eksplodirala takoj po startu prva raketa in krila so se vnela. Pilotu se je sicer posrečilo pristati, toda ta čas se je vnela druga raketa in ogenj je letalo znatno poškodoval. Strokovnjaki so se na podlagi teh poizkusov prepričali, da je raketni pogon letala v načelu mogoč. Seveda je pa do praktične vporabe raketnega pogona še dolga pot.

× **Proslava stoletnice rojstva Leva Tolstega.** V začetku minulega tedna so se pričele v Moskvi velike slavnosti ob stoletnici rojstva pisatelja Tolstega. V velikem gledališču je predaval o velikem možu sam prosvetni minister Lunačarskij. Nato je profesor Sakulin orisal Tolstega kot umetnika in pisatelja. V nemškem jeziku je govoril o Tolstem pisatelj Zweig. Navzočih je bilo polno zastopnikov Amerike, Anglije, Italije, Španije, Perzije in Litve. V imenu ruskih pisateljev je govoril Boris Pilnjak. Otvoritvi jubilejnih svečanost je prisestvovalo kakih 3000 oseb. V torek so otvorili jubilejno razstavo, v sredo pa so inozemski gostje ruske vlade napravili izlet v Jasno Poljano.

× **Govorila je 25 jezikov.** V Londonu je umrla v starosti 73 let gospodična Jane Harisonova, ki so jo nazivali «največjo jezikovno prikazen na svetu». Govorila in pisala je namreč kar 25 jezikov. Med drugimi je poznala tudi več starih semitskih jezikov. Zapustila je številne spise velike znanstvene vrednosti.

× **Davek na kratka krila.** Občinski svet španskega mesteca Alendre je sklenil, da uvele davek na ženska krila, ki so krajša od predpisane mere. In res so se pojavili zadnje dni po mestnih ulicah davčni ekeskutorji z metrom v roki in zapisali vsako, proti predpisom oblečeno damo, da jo potem obdavčijo. Seveda pa ženskam s tem nikakor ni prepovedana nošnja kratkih kril, Samo da plačajo davek, pa nosijo lahko krila kratka, kakor se jim zljubi. Čim krajša bodo krila, tem večji bo davek. Čim več dam v kratkih krilih, tem večji dobiček občine. Mestne lepoticke, seveda, ne mislijo na to, da bi zaradi tega skrajšale svoja krila. Mestni župan je v skrbi za občino trdno prepričan, da njegove občanke nikdar ne bodo prenehale nositi kratka krila, razen seveda, ako bi se izpremenila moda.

× **Kužna mrzlica v Grčiji.** Na Grškem je razsajala nalezljiva mrzlica, ki je preobrnila vse življenje. Mesto Atene je porabilo poprej dnevno 260.000 kg kruha, sedaj pa samo še 55.000. To je

uradno dognano. Skoro vse Atene so bile bolne in niso mogle jesti. Število bolnikov, pri katerih se je bolezen le napol razvila, je znašalo 150.000 do 160.000. Uradno poročilo pravi, da je že 58 % vsega prebivalstva prestalo to bolezen. Banke in pošte so bile večidel zaprte, ker je večina uradnikov zbolela. Telefonska centrala je razpolagala pred nekaj dnevi le z eno telefonistko. V Pireju je bilo še slabše kakor v Atenah. K sreči so bili smrtni primeri razmeroma neznačilni. Med 3000 bolniki je umrl eden. Najboljše zdravilno sredstvo je led. Zato po ulicah slišiš neprestano vpitje: «Led! Led!» Ladje, natovorjene z ledom, so prihajale dan za dnem. Bolezen lajšajo tudi limone, zdravila pa čisto nič ne pomagajo. Mrzlica doseže 39 do 40 stopinj, udi omrtve in človek postane tako slab, da cele tedne ne more pošteno stopiti na stopi. Sedaj se je ta kuga že zelo polegla.

× **Svoj grob je obiskal.** Te dni je došel v Francijo iz Bostona trgovec Karahalas, da obišče svoj grob. Možak je namreč čital v listih, da je v Franciji pokopan in da je dobil celo spomenik. Mož se je kot ameriški vojak boril med svetovno vojno na francoski strani. Ko je bil ranjen, se je kot nesposoben vrnil v Ameriko. Komaj se je umaknil kot ranjenec, so že sovražne granate popolnoma razbile njegovo bivšo postojanko. Oddelki nekega francoskega polka so našli v razvalinah postojanke tudi popolnoma razmieserjenega mrliča z neko listino na raslov Karahalasa. Mogoče je bil to bivši bojni tovariš Amerikanca. Mrliča so pokopali in na spominsko ploščo se dali ime ameriškega vojaka Karahalasa. Bostonski trgovec je sedaj na «svoj» grob položil venec z napisom: «Živ in zdrav sem videl svoj grob».

× **Italijani aretirali bebca kot vohuna.** V začetku avgusta t. l. je izginil z Brennerja na Tirolskem 28letni kretar Karel Tollinger. Imenovani je tako duševno zaostal, da si ne more služiti kruha, zaradi česar ga vzdržuje domača občina. Ne zna ne pisati ne čitati in se mu na prvi pogled vidi, da je bebec. Domačini, ki so Tollingerja pogrešili, so sklepali, da se je bebec ponesrečil. Pred dnevi pa so pripeljali Tollingerja do avstrijske meje italijanski miličniki, ki opravljajo obmejno službo. Izročili so ga avstrijskim obmejnim oblastem vsega raztrganega in razcapanega. Podčastnik, ki je pripeljal kretena do meje, je povedal, da so našli italijanski vojaki bebca pred petimi tedni na meji. Obnašal se je tako sumljivo, da so ga osumili vohunstva in aretirali. Zato so ga poslali v Blean, kjer so ga oblastva zaprla v vojaško ječo. Italijani so poslali Tollingerja nazaj s potnim listom, v katerem je stalo, da je bil bebec aretirani zaradi špijonaže. Presedel je tri tedne v ječi v Bolcanu. 11 dni pa v Brixnu. Vojaško oblastvo, ki je revčka zasliševalo, je smatralo, da se Tollinger samo tako živito drži in da noče izdati ničesar. Na vsak način so hoteli organi javne varnosti izsiliti iz kretena kakšno izjavo. Bebec pa je samo pohrkaval. Ker baje ni hotel govoriti, so ga tudi pretepali. Avstrijski so vsaj dognali, da ima Tollinger po životu vse polno brazgotin in prask, ki so mu ostale od udarcev. Fašisti so ga očitno obdelovali tudi z razbeledenim železom, zakaj bebec je imel več mehurjev, ki izvirajo od opeklin. Škoda, da je Tollinger tako bebast, da ne more dati nobenega pojasnila, kaj so z njim počeli. Kljub temu pa govore zaraščene rane na njem dovolj zgovorno in jasno, da ni nihče v dvomu glede prakse, ki jo uporablja italijanska policija pri osebah, ki jih osumi vohunstva.

× **Zagonetna tatvina otrok v Indiji.** Indijsko javnost razburjajo skrivnostni dogodki, ki jim nihče ne ve prave razlage. Sredi noči, iz zaprtih sob, ob prisotnosti staršev izginjajo komaj rojeni otroci, ne da bi niti najmanjša sled ostala za storilci. Policijska oblastva menijo, da gre za posebno spretno izvedene zločine, indijsko ljudstvo pa je prepričano, da ima tu svoje prste vmes čarovnija. Med številnimi primeri je najbolj žalosten oni, ki se je primeril mlademu uradniku Huseinu v Bugiru. Ta se je pred šestimi leti poročil z dekletom Rukijo. Njun zakon je bil vseskozi srečen. Ko je Rukija po-

„Imam časa“

pravi razumna Mica.
„Ne stojim po cele
dni pred prerilnikom
in se ne mučim s tež-
kim pranjem perila.
Zame to delo opravlja
RADION in

valuje je čisto!”

rodila leta 1922. prvega otroka in sta s Huseinom spala štirinajst dni po porodu v zaklenjeni sobi z zapahnenimi okni, ni bilo zjutraj otroka nikjer. Niti najmanjši znak v vsej hiši ni kazal, da bi se bil v temni noči do otroka priplazil kak živ človek. Oče in mati sta obupavala, toda otroka ni bilo nazaj. Čez dve leti je žena porodila drugega otroka. Policija je zastražila hišo, vse zaman! Štirinajst dni pozneje je drugo dete izginilo na isti način kakor prvo. Mlada mati pa je vedela v tem primeru povedati le to, da je v usodni noči hipoma zapadla v lahno omotico in v tej omotici sta se ji približali dve moški postavi, ki sta ji zagrozili z mečem v roki, da jo ubijeta, če ne bo popolnoma molčala. Nato sta zginila z otrokom. Zjutraj ni bilo nobenega sledu po moških. Ko je stala leta 1926. znova pred porodom, se je preselila k nekim sorodnikom in policija je bila na straži okoli hiše in v hiši sami. Vendar je dete zopet izginilo. Sedaj pričakuje Rukija že četrtega otroka. Oblastva so pozvala njo in Huseina, naj prideta v Hajderabad. To sta storila in žena je bila sprejeta v mestno bolnišnico, kjer jo policija neprestano straži. Vse čaka z napetostjo, kaj se bo zgodilo s četrtem otrokom.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Strah pred ženo.

Mohovt je obolel ter se je odpravil k zdravniku. «V grlu in v želodcu me boli,» mu je po-tožil, «povejte mi z navadnimi, preprostimi besedami, kako se imenuje ta bolezen.»

Zdravnik ga je natančno preiskal in rekel: «Od preobilne pijače vam je grlo ožgano in zaradi neizmernosti v jedi se vam je želodec raztegnil.»

Mož se je ustrašil ugotovitve ter je pošepnil zdravniku: «Prosim, zdaj mi pa povejte, kako se pravi tej bolezni po latinsko, da bom lahko ženi povedal.»

Pohujšanje.

«Poglej no, kakšno krilo imaš!» je pogrjal župnik Urško. «Sega ti komaj do kolen. Moj Bog, kako pohujšanje! Kaj poreče tvoja mamica, kadar te zagleda v tej nedostojni obleki!»

«Huda bo,» je sramežljivo priznala.

«No, vidiš! Pa zakaj bo huda?»

«Ker sem skrivaj oblekla njeno krilo...»

Zdravljenje

artritskih in živčnih bolezni.

Povečanje moči, oslabilih od fizične, duševne ali moralne preutrujenosti, pri moških, ženskah in otrokih.

Slavni učenjaki, kakor Broun-Sekar, Karno, Guaze i. dr., so dokazali, da predčasna oslabelelost človeškega organizma, ovenelost in starost prihajajo kot posledice preutrujenosti življenjskih žlez, ki organizmu ne morejo dovajati potrebne količine fermentov moči in mladosti; zaradi tega neredno delujeta krvni tok in premena snovi, nastane zastrupljenje krvi, krvni tok zastaja in v organizmu se nabirajo za čas neodstranjene sečne kisline, urati i. dr. Kot posledica prihajajo: slabost, nesposobnost za delo, prezgodnja ovenelost, naglo utrujenost in celo smrt. K sreči so imenovani učenjaki dokazali, da se po nasičenju organizma s fiziološkim ekstraktom, kakor je «KALEFLUID» D. Kaleničenka iz živalskih žlez močnih živali, zopet povrnejo delovna sposobnost, zdravje in mladeniška čilost. Zakaj se torej «KALEFLUID» v medicinskem zboru vsega sveta smatra za milijone bolnikov kot močno okrepujoče in moč povračujoče sredstvo za čas bolezni in po njej, po operaciji, po porodu, napornem duševnem in telesnem delu, naglem utrujenju, pri oslabilenju izločilnih žlez, duševne ali telesne sile, zato ker:

«KALEFLUID» pomlajuje in krepi vse elemente organizma.

«KALEFLUID» povrne izgubljeno moč in zdravje. «KALEFLUID» čisti kri od strupov narušene premene snovi, kot: sečne kisline, uratov, toksinov, ki prinašajo bolezen, predčasno ovenelost in smrt.

«KALEFLUID» poživlja krvni obtok in izmenjavo snovi.

«KALEFLUID» stimulira apetit in prebavo. «KALEFLUID» odpravlja fizično, duševno ali moralno utrujenost.

«KALEFLUID» povrne normalno delovanje srca, krvnih celic, ledvic, jeter, organov za dihanje in prebavo.

«KALEFLUID» povečuje delovanje mozga — tvorca rdečih krvnih teles in s tem odstranjuje slabokrvnost in sklerozo.

«KALEFLUID» regulira živčni sistem ter povzroča zdravo spanje.

«KALEFLUID» onemogočuje hitro utrujenost in povečuje delovno sposobnost.

«KALEFLUID» podaljšuje periodo aktivnega življenja.

«KALEFLUID» regulira zvišani ali zmanjšani pulz, normira temperaturo, debeljenje ali pa bolešno hujšanje.

«KALEFLUID» je potreben vsem onim, katerih organizem je podvržen raznim obolenjem ali zahteva stalno krepitev moči, oslabele zaradi bolezni, prepičle hrane ali napornega dela.

Po dobi zdravljenja s «Kalefluidom» prenehajo same od sebe: slabost, nervoznost, nesposobnost za delo, bolezni in živčno razburjenje ali potrtost, ki so jih izzvali življenjski ekscesi telesa in duha, trpki spomini itd. In prejšnji bolnik postane zopet zdrav ter sposoben za delo in uživa vse radosti mladih let.

Gg. lekarnarjem «KALEFLUID» brezplačno in franco zaradi terapevtskih poizkušenj.

Brezplačno in franco dostavljamo podrobno literaturo z zdravniškimi ocenami.

«KALEFLUID» je bil odlikovan s 5 «Grand Prix» in 5 velikimi zlatimi kolajnamami.

Važna opomba. Skrivnost pridobivanja vseh visoko zdravnih fermentov iz živalskih žlez je poznana samo D. Kaleničenku. Zato se varujte ponaredb a tudi škodljivih imitacij ter zahtevajte samo naravni «KALEFLUID» D. Kaleničenka.

«KALEFLUID» se dobi v lekarnah vseh držav. Za pojasnila se je obrniti na naslov: V Franciji: Société Kalefluid D. Kaleničenko, Neuilly s-Seine, pres Paris 7, rue de L'Quest; v Angliji: London S. V. 7, 65 Harrington Hardens, General Agency of Kalefluid; v Nemčiji: W. Andrejew, Berlin, Charlottenburg, Niebuhrstr. 75; v Jugoslaviji: Beograd, Bitoljska ulica 5, Miloš Marković.

Neroden boter.

Križnik iz Zaprtja ni znal ne brati ne pisati, imel pa je lepo premoženje ter je bil silno radoklaren. Vaščani so ga znali izkoriščati: vabili so ga za pričo k porokam, za starešino na ženitovanju; skoro vsakemu otroku v okolici je bil darstni ali birmski boter in povsod se je postavil. Pri Sodarju so nedavno dobili sinka in Križnik je bil zopet naprošen za botra. Ponosno je stopal poleg babice in botre, ki mu je v cerkvi ob krstnem kamnu položila novorojenčka v naročje. Župnik se je porogljivo namuznil; poznal

je preprostega možička; skoro vselej mu je pri takem obredu prevrnil svečnik, razlil blagoslovljeno vodo; nekoč mu je pri umivanju rok ponudil namesto brisače otroško plenico.

«Pričnimo!» je poljubil štolo. «Molil bom krstno oblubo in vi ponovite za mano vsako besedo natančno in razločno!»

Križnik je zbral vso pazljivost, toda takoj se mu je zareklo in župnik je moral popraviti, kar je boter napačno izgovoril. To se je ponovilo pri vsaki drugi ali tretji besedi, kar je pohlevnega gospoda vznejevoljilo.

«Boter, vi ste nerodni!» mu je ušla neprijazna opazka.

Križnik ga je debelo pogledal, težko se je odločil in ponovil: «Boter, vi ste nerodni.»

Prisega.

Bolte je zalotil sosedovega sina, ki je vsoval pri njegovi hčeri. «Aha, lepa reč!» ga je stresel za ramo.

«No, kaj pa je takega?» se je fant uprl.

«Čaka, ti bom že pokazal!» je pihal okrog njega. Kar hitro mi povej, kolikokrat si jo že poljubil?»

Fant je nekoliko pomolčal, nato pa rekel: «Tega pa ne povem; prisegel sem ji, da ne bom nikomur povedal.»

Enakopravnost.

Sluga je srečal na ulici svojega predstojnika, katerega je pozdravil kot vsakdanjega prijatelja.

«Kdo pa je ta gospod, da ga tako prijazno pozdravljaš?» ga je vprašal njegov spremljevalec.

«Moj tovariš iz pisarne, skupaj delava», mu je povedal.

«Kaj pa delata?» je radovedno poizvedoval.

«Eh, kaj delava! On podpisuje tista pisma, jaz jih pa nosim na pošto...»

Stara obleka.

Podjetni Bosanec je prišel v Ljubljano na kupčijo. Oglasil se je pri neki delavski družini in vprašal gospodarja, ali ima kakšno ponošeno obleko.

«Imam», mu je odgovoril.

«Pa čemu jo potrebujete?»

«Zvečer jo slečem, zjutraj pa oblečem.»

MALI OGLASI

Žimnice (modroce)

vrhne in spodnje otomane, razne divane, žimo afrik. cvilih in vse potrebščine prodaja najceneje tapetnik Rudolf Sever, Ljubljana, Marijin trg 2.

Naprodaj je hiša v Krškem,

pritlična, 2 sobi, 2 kuhinji, klet, vrt za zelenjavo, blizu hosta in lep vinograd. Cena 32.000 Din. — Pojasnila: K. Begovič, Krško. 230

Prodaj hišo,

endružinsko z 2 sobama, kuhinjo in jedilno shrambo. Hiša je zidana in krita z opeko, Zraven vrt in dva štanta kozolca. Njiva za mernik posevte. Eno in pol ure oddaljeno od postaje v Domžalah. Najnižja cena 16.000 Din. — Naslov: Franc Vehavec, Goričica 28, pošta Moravče. 229

Pekarno

na deželi iščem v najem. — Naslov v oglasnem oddelku «Domovine». 290555

Gostilno

z nekaj polja in drugimi pritlikinami oddam od novembra dalje v najem po dogovoru. — Natančneje se izve v Zirovnici st. 6. 28959

Pekarijo

zelo dobro ldočo, z vsem inventarjem, v prometnem mestu ob glavni cesti oddam. — Ponudbe na oglasni oddelek «Domovine» pod šifro «Dolenjsko». 28958

Trgovino mešanega blaga

ob železnici v večjem kraju na deželi, s stanovanjem takoj ugodno oddam za pet let v najem. — Ponudbe na oglasni oddelek «Domovine» pod šifro «Večji promet». 29151

Krojači!

Krojaški lokal ob glavni cesti odda v najem Dergane v Semiču. 29077

Čebele

Sest zelo živahnih, zboljšanih Žnidaršičevih panjev z veliko zalogo medu in eleganten čebeljak radi gradnje ceste preko vrta ugodno proda K. Čamernik, Ljubljana, Dunajska cesta 36. 28895

Kmečko posestvo

10 do 35 oralov, z dobrimi stavbami, kupim na Gorenjskem med Ljubljano, Kamnikom, Kranjem in Škofjo Loko. — Ponudbe z opisom na oglasni oddelek «Domovine» pod «Gorenjsko posestvo».

Posestvo

oddaljeno četrte ure od farne cerkve, osnovne in meščanske šole, ki obsega 2 hiši, hlev s kozolcem, dva težka vola, kravo in junico, 10 juter zaraščenega gozda, 10 juter njiv in travnikov, vse okrog hiše; med gospodarskim orodjem je tudi mlatilnica, čistilnik in slamoreznica, 2 voza, brana, plug in več drugih stvari, prodam za 125.000 Din. — Helena Dremel, Sv. Tomaž, pošta Vojnik pri Celju. 29090

Jabolk

posušenih, kupim vsako množino. — Ponudbe na podružnico «Domovine» v Mariboru pod šifro «Izvoz jabolk». 28419

Stavbni prostor

okrog 12.000 kvadr. metrov, na najlepši točki pri mestu, voda in elektrika v bližini, pripraven za kako industrijsko poslopje kakor tudi za posamezne stanovanske hiše, več manjših in večjih posestev, posameznih hiš in gostilno prodam. — V najem oddam

najlepše prostore

na glavnem trgu, pripravne za vsako večjo ali manjšo trgovino — Pri vprašanjih prosim priložiti znamko za odgovor. Lovro Rebolj, Kranj. 28955

Deteljnih plev (prahu)

1000 mernikov prodaj Ivan Teršan, Sv. Valburga, pošta Smlednik. 28896

Sladko seno

kupl in prosil ponudbe Josip Lah, trgovec v Osluševcih pri Ptuj. 28955

Gobe, sušene,

prima blago, kupim. — Oferte z vzorci na naslov: E. Vajda, Čakovec. 29095

Ljutomerška vina

najboljša, kakor tudi slivovko prodaj po zelo nizki ceni upravitelj Anton Slik, Gornja Radgona. 172

Kamenosešska Industrija

ustanovljena 1860.

Alojzij Vodnik

LJUBLJANA, poleg glavnega kolodvora

Cerkvena častna dela: altariji, prižnice, obhajilne mize itd. Marmornate plošče za pohištvo, elektromonterje, strojarje, trgovske pulte, mesnice, kopalnice, stopnišča, in veže v vseh barvah. Nagrobni spomeniki, mavzoleji, rodbinske grobnice, kapele. Marmornati kamni za salone in elegantna stanovanja. Kameniti lijkaki za kuhinje. 133

ŽIMA

za modroce, najboljša in najcenejša, pri M. Masterl, tovarna žime, Stražišče pri Kranju. 75